

TURİZMDE GÜVENLİK VE TURİZM POLİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜMİT ADAKLI

ESKİŞEHİR 2025

Ümit ADAKLI

TURİZMDE GÜVENLİK VE TURİZM POLİSİ

ÜMİT ADAKLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı

Turizm İşletmeciliği Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mune MOĞOL SEVER

Anadolu

Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Haziran, 2025

Eskişehir

Bu tez çalışması Anadolu Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Koordinatörlüğü tarafından 2978 proje numarası ile desteklenmiştir.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ümit ADAKLI'nın "Turizm Güvenliği ve Turizm Polisi" başlıklı tezi .../.../2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalında Turizm İşletmeciliği Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Ünvanı Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Danışman) :	Mune MOĞOL SEVER	
Üye :	Seda SÖKMEN	
Üye :	Esra GÜL	
Üye :	Ece DOĞANTAN (Yedek)	
Üye :	Orhan Yabancı (Yedek)	

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

FINAL APPROVAL FOR THESIS

The thesis titled "Tourism Security and Tourism Police" by Ümit ADAKLI was evaluated by the jury below on .../.../2025 and, in accordance with the relevant articles of the Anadolu University Graduate Education-Teaching and Examination Regulations, has been accepted as a Master's Thesis in the Tourism Management Program, Department of Tourism Management.

	Title, Name, Surname	<u>Signature</u>
Member (Supervisor):	Mune MOĞOL SEVER	
Member :	Seda SÖKMEN	
Member :	Esra GÜL	
Substitute Member :	Ece DOĞANTAN (Yedek)	
Substitute Member :	Orhan Yabancı (Yedek)	

.....

Director of the Graduate Education Institute

ÖZET

TURİZMDE GÜVENLİK VE TURİZM POLİSİ

Ümit ADAKLI

Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı

Turizm İşletmeciliği Programı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Haziran, 2025

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mune MOĞOL SEVER

Günümüzde güvenlik ve turizm güvenliği destinasyon seçiminde önemli bir konudur. Turizm destinasyonlarında güvenliği sağlama görevi turizm polisi tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmanın amacı turizmde güvenliği, turizm polisinin yerini ve önemini incelemek ve turizm polisi için dijital bir uygulama geliştirmektir. Geliştirilen uygulamanın etkinliğini ölçmek için tüm veriler, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak yerli ve yabancı ziyaretçilerden ve Emniyet Teşkilatı'ndaki kurum için personelden toplanmıştır. Kurum içi görüşme Osmaniye'de 14 kişi ile yapılmış; ziyaretçiler ile yapılan görüşmeler ise Antalya, Alanya, Adana ilinde 28 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma, bazı bölgelerde pasif durumda olan turizm polisini yeniden gündeme getirmesi, canlandırması ve dijital araçlarla işlevselliğini yeniden kazandırması açısından önemlidir. Çalışmanın, turizm güvenliği ve turizm polisine ve turist güvenliğine yeni nesil teknolojilerle farklı bir bakış açısı getirmesi yönüyle de literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada geliştirilen uygulamanın işlevsel ve yenilikçi bir dijital araç olarak kullanılabilir olduğu ve aktif hale getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Turizm Güvenliği, Turizm Polisi, Avatar, Dijital Uygulamalar

ABSTRACT

SECURITY IN TOURISM AND TOURISM POLICE

Ümit ADAKLI

Department of Tourism Management

Tourism Management Programme

Anadolu University, Graduate Education Institute, June 2025

Supervisor: Dr. Lecturer Mune MOĞOL SEVER

Today, security and tourism safety are important issues in destination selection. The duty of ensuring security in tourism destinations is carried out by the tourism police. The aim of this study is to examine the place and importance of security and tourism police in tourism and to develop a digital application for tourism police. In order to measure the effectiveness of the developed application, data was collected from local and foreign visitors and personnel in the Security Organization using the interview method, which is one of the qualitative research methods. The in-house interview was conducted with 14 people in Osmaniye, and the interviews with visitors were conducted with 28 people in Antalya, Alanya, and Adana. The study is important in terms of bringing the tourism police, which is passive in some regions, back to the agenda, reviving it and trying to regain its functionality with digital tools. It is also thought that the study will contribute to the literature in terms of bringing a different perspective to security and tourism police in tourism, and tourist security with new generation technologies. It has been concluded that the application developed in the study can be used as a functional and innovative digital tool and should be activated.

Keywords: Security in Tourism, Tourism Police, Avatar, Digital Applications

....../....../20....

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ümit ADAKLI

NOT: Bu belgenin ciltlenmiş tezin “Abstract”tan sonraki sayfasında ıslak imzanız ile (fotokopi olmayacak) yer alması gerekmektedir.

STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES

I hereby truthfully declare that this thesis/dissertation is an original work prepared by me; that I have behaved in accordance with the scientific ethical principles and rules throughout the stages of preparation, data collection, analysis and presentation of my work; that I have cited the sources of all the data and information that could be obtained within the scope of this study, and included these sources in the references section; and that this study has been scanned for plagiarism with “Scientific Plagiarism Detection Program” used by Anadolu University, and that “it does not have any plagiarism” whatsoever. I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

Ümit ADAKLI

** This document has to be included with your original signature (no photocopies) on the page following the “Abstract” page of the bound copy of the thesis.*

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, iki yıl boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaşan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam; Dr. Mune MOĞOL SEVER'e, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Muhammet Burak FERMANCI'ya ve çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan değerli eşim Elife ADAKLI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ümit ADAKLI

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYAN

Bu tezi hazırlarken (örneğin ChatGPT, Gemini, DALL-E vb.) üretken yapay zekâ programlarından destek aldığımı/almadığımı beyan ederim. Tezin hazırlığı aşamasında üretken yapay zekâ programlarından (örneğin çeviri, bilimsel makale vb.) desteği aldım. Üretken yapay zekâ programlarından aldığım bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiğimi bildiririm.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ümit ADAKLI

DİKKAT: Eğer tez çalışmasının herhangi bir evresinde üretken yapay zekâ programlarından yararlanılmamışsa öğrenci bu sayfayı; *“Bu tez çalışmasının hazırlanması, yürütülmesi, verilerin analizi vb. aşamalarının herhangi birinde üretken yapay zekâ programlarından yararlanmadığımı beyan ederim”* ifadesi ile imzalayarak teze eklemelidir.

....../....../20....

DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE

I declare that I received support from generative artificial intelligence programs (for example ChatGPT, Gemini, DALL-E, etc.) while preparing this thesis/dissertation. I have received support from generative artificial intelligence programs (for example language translation, access to scientific articles, etc.) during the preparation of the thesis/dissertation. I declare that I have checked the accuracy of the information I received from generative artificial intelligence programs.

I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

Ümit ADAKLI

ATTENTION: If generative artificial intelligence programs were not utilized at any stage of the study, the student should sign this page; *“I declare that I have not used generative artificial intelligence programs at any stage of the preparation, execution, data analysis, etc. of this study”* and add it to the thesis/dissertation.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	i
FINAL APPROVAL FOR THESIS	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	v
STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES	vi
TEŞEKKÜR	vii
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYAN	viii
DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE .	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiv
GÖRSELLER DİZİNİ	xv
EKLER DİZİNİ	xvi
KISALTMALAR DİZİNİ	xvii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	1
TURİZM VE GÜVENLİK.....	1
1.1. Güvenlik Kavramı	1
1.2. Güvenliğin Tanımı	2
1.3. Güvenlik Bağlamında Risk ve Tehdit Kavramları.....	3
1.4. Güvenlik Türleri.....	3
1.4.1. Siyasi Güvenlik	3
1.4.2. Sosyal Güvenlik.....	4

1.4.3. Ekonomik Güvenlik.....	4
1.4.4. Askeri Güvenlik.....	4
1.4.5. Çevresel Güvenlik	5
1.5. Kapsam Açısından Güvenlik Türleri	5
1.5.1. Küresel Güvenlik	5
1.5.2. Uluslararası Güvenlik	5
1.5.3. Bölgesel Güvenlik.....	6
1.5.4. Ulusal Güvenlik	6
1.6. Güvenlik Ve Turizm İlişkisi.....	7
1.7. Turizm Güvenliğini Etkileyen Faktörler	8
1.7.1. Turistlerin İşlediği Suçlar	9
1.7.2. Turistlere Karşı İşlenen Suçlar	11
1.8. Turizm Güvenliğinde Türk Polis Teşkilatı	12
1.8.1. Türk Polis Teşkilatı.....	13
1.8.2. Türk Polis Teşkilatında Turizm Polisinin Yeri ve Önemi	14
1.8.3. Turizm Polisinin Görevleri	17
1.8.4. Turizm Polisinin Donanımı ve Genel Özellikleri	18
İKİNCİ BÖLÜM.....	19
LİTERATÜR.....	19
2.1. Turizmde Güvenlik	19
2.2. Turizmde Güvenliğin Ekonomik Boyutu.....	23
2.3. Turizm Polisi	25
2.4. Turizm Güvenliğinde Dijital Uygulamalar Ve Yapay Zekâ	28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	30
YÖNTEM	30
3.1. Nitel Araştırma Yaklaşımına Genel Bakış	30
3.2. Nitel Ve Nicel Araştırma Arasındaki Farklar	30
3.3. Nitel Araştırma Süreci.....	31
3.4. Nitel Araştırmada Geçerlik Ve Güvenirlik	33
3.4.1. Nitel Araştırmada Geçerlik.....	33
3.4.2. Nitel Araştırmada Güvenirlik	34
3.5. Nitel Araştırmada Veri Toplama Yöntemleri	36

3.5.1. Görüşme	36
3.6. Araştırma Deseni ve Yapay Zekâ Destekli Model Tasarımı	39
3.7. Veri Toplama	41
3.8. Veri Toplama Aracı.....	41
3.9. Örneklem Seçimi.....	42
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	43
BULGULAR.....	43
SONUÇ	47
KAYNAKÇA.....	49
ÖZGEÇMİŞ	58
EKLER	1

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Görüşme Türlerinin Temel Özellikleri	37
Tablo 3. 2. Örneklem	42
Tablo 4. 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri	43
Tablo 4.2. Ziyaretçi Görüşme Verileri.....	43
Tablo 4.3. Kurumiçi Katılımcı Görüşmelerine İlişkin Veriler	45

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1.1. Maslow Piramidi.....	1
Şekil 1.2. Teşkilat Şeması (Karagöz, 2024).....	14
Şekil 3.1. Nitel Araştırma Süreci Döngüsü (Creswell, 2002; Patton, 1990)	32
Şekil 3.2. Görüşme Tekniğinin Yedi Aşaması (Dömbekci ve Erişen, 2022).	38

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 1.1. Turizm Polis Departmanı	15
Görsel 1.2. Turizm Polisinin Kullandığı Bazı Araçlar	16
Görsel 1.3. Turizm Polisi	17
Görsel 3.1. Seçilen Avatarın Video Ekran Alıntısı	40

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Kurum İçi Görüşme Formu	1
Ek 2. Ziyaretçi Görüşme Formu	2
Ek 3. Ziyaretçi Görüşme Verileri	3
Ek 4. Kurum İçin Görüşme Verileri	5

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ASEAN	: Güneydoğu Asya Uluslar Birliği
DTÖ	: Dünya Turizm Örgütü
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
GTD	: Global Terrorism Database
İEM	: İstanbul Emniyet Müdürlüğü
İHA	: İnsansız Hava Aracı
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NT	: Terör Saldırısı Sayısı Verisi
OECD	: Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü
PERE	: Kişi Başı Harcama Verisi
REER	: Reel Efektif Döviz Kuru
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
Vb.	: Ve Benzeri
WTTC	: Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi
3S	: Sea, Sun, Sand (Deniz, Kum, Güneş)
4S	: Sea, Sun, Sand, Security (Deniz, Kum, Güneş, Güvenlik)

GİRİŞ

Güvenlik, ilk insanların doğa şartlarından, yırtıcılardan ve türdeşlerinden kaynaklı tehditler karşısında hayatta kalma dürtüsü ile ortaya çıkmıştır. İnsanın sosyal bir canlı olması nedeniyle organize bir şekilde birlikte yaşama isteği ve gereksinimi daha büyük sosyal grupları doğurmuştur. İnsanların en temel ihtiyaçlarından biri güvenlidir. Sosyalleşen insan ile birlikte güvenlik anlayışı da değişmiş ve kapsamı genişlemiştir. Zaman içerisinde ortaya çıkan farklı güvenlik türlerinden biri de turizm güvenliği konusudur.

Turist tatile çıkmaya karar verme aşamasında, en önemli önceliği tatilini güven içinde nerede geçireceğine karar vermesidir. Turizm sektöründe turistlerin birincil önceliği ucuz tatil yapmak yerine güvenli bir tatil geçirmektir. Ülkemize gelen yabancı turistlerin ilk muhatap olduğu kişiler ise pasaport kontrollerini yapan polislerdir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde hem Türk vatandaşlarının hem de yabancı turistlerin can ve mal güvenliğini genel kolluk kuvvetleri sağlamaktadır. Bu görev kırsal kesimlerde jandarma, toplu yerleşim merkezlerinde ise polis teşkilatı tarafından yürütülmektedir. Kolluk kuvvetleri aynı zamanda turizm bölgelerindeki genel asayişini sağlamak ve turistik değeri olan doğal, tarihi ve beşerî yapıların güvenliğinden de sorumludur. Kolluk kuvvetleri arasında Türk Polis Teşkilatı, turizm ve turist güvenliğinin ve emniyetinin sağlanmasındaki en temel aktörlerin başında gelmektedir.

Bu çalışmada turizmde güvenlik ve turizm polisinin varlığı, sayıları, teşkilat içindeki yerinden bahsedildikten sonra, turizm polisiyle ilgili bir yapay zekâlı avatar geliştirilmiştir. Geliştirilen uygulama Emniyet Teşkilatı içindeki personel ve yerli ve yabancı turistlerce değerlendirilmiştir. Veriler yüz yüze katılımla görüşme yoluyla ve görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM VE GÜVENLİK

1.1. Güvenlik Kavramı

Güvenlik, ilk insanların doğa şartları, yırtıcılar ve türdeşlerinden korunmak için hayatta kalma dürtüsü ile ortaya çıkmıştır. O zamanın şartlarında; saklanmak, kamufle olmak, kaçmak ya da sığınakların önüne bariyerler koymak en ilkel güvenlik önlemleridir. İnsanın sosyal bir canlı olması nedeniyle organize bir şekilde birlikte yaşama isteği ve gereksinimi daha büyük sosyal grupları doğurmuştur. Sosyalleşen insan ile birlikte güvenlik anlayışı da değişmiş ve kapsamı genişlemiştir. Bir arada yaşayan insanlar kendi gruplarının güvenliğini sağlamak için devasa ordular kurmuş, büyük kaleler inşa etmiş ve ülke sınırlarına yüksek duvarlar örmüştür. İnsanların tüm bu uğraşlarının nedeni hiç şüphesiz kendilerini daha emniyette hissetme arzusundan başka bir şey değildir.

Güvenliğin insanoğlu için ne denli önemli oluşu Amerikalı akademisyen ve psikolog Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisinde de görülmektedir. Maslow'un İhtiyaçlar Teorisine göre, insanların belirli kategorideki ihtiyaçları önem sırasına göre gruplandırılmış ve bir piramit ile sembolize edilmiştir.

Şekil 1.1. Maslow İhtiyaçlar Piramidi.

Piramit; önem sırasına göre en tabandan zirveye doğru beş basamaktan oluşmaktadır (Şekil 1.1). Bunlar; fizyolojik, güvenlik, ait olma-sevme ve sevilme, saygınlık gereksinimi ve kendini gerçekleştirmedir (Seker,2014:1). Buna göre; nefes

alma, besin, su, uyku, cinsellik ve sağlıklı metabolizma gibi insanın fizyolojik ihtiyaçlarından hemen sonra gelen güvenlik ihtiyacıdır. Diğer bir basamakta yer alan güvenlik gereksinimi; beden, aile, iş, kaynak, ahlak, sağlık ve mülkiyet bakımından emniyet ve güvenliği ifade etmektedir. Güvenlikte yaşanabilen herhangi bir eksiklik durumunda insanlar bir üst basamağa geçememekte bu da insanın kendisini gerçekleştirememesine neden olmaktadır.

Güvenlikle ilgili bilimsel çalışmalar İkinci Dünya Savaşından sonra başlamıştır (Bağcı, 2016). 1990 Yılına kadar ağırlıklı olarak militer bir kavram olan güvenliğin kapsamı, Sovyetler Birliği'nin çökmesiyle birlikte tek kutuplu dünya düzeninde daha da genişlemiş ve ulusal, uluslararası, çevre, insan hakları ve diğer birçok alanı kapsar hale gelmiştir (Engerer, 2011:135). Güvenlik çalışmalarında önemli bir isim olan ABD'li Siyaset Bilimci Dawid Baldwin, 1997 Yılında yayınladığı “Güvenlik Kavramı” adlı makalesinde güvenlik kavramını 7 soru halinde incelemektedir. Bu sorular şu şekilde sıralanmaktadır: Kimin için güvenlik? Hangi değerler için güvenlik? Ne kadar güvenlik? Hangi tehditler ve riskler için güvenlik? Hangi amaçla güvenlik? Güvenliğin maliyeti ne kadar? Ne zaman güvenlik gereklidir? (Baldwin, 1997:5-26). Bu sorulara verilen cevaplar güvenliği daha sofistike bir hale getirmekte ve yeni güvenlik türlerini ortaya çıkarmaktadır. Teknolojinin gelişmesi ve küreselleşen dünya ile birlikte güvenlik algısı da değişmekte ve kapsamı genişlemekte; psikolojik, sosyal, ekonomik, siyasi, hukuki ve kamu güvenliği gibi alt boyutlar eklenerek devam etmektedir (Urhal,2009:57).

1.2. Güvenliğin Tanımı

Güvenlik kavramı, çok geniş alanlarda kullanılmasına rağmen net bir tanımı yapılamamaktadır. Kavramın çok boyutlu olmasından ve birçok alanda farklı gereksinimler doğrultusunda kullanılmasından dolayı kişiler, kurumlar ve kuruluşlar tarafından farklı tanımları yapılmaktadır.

“Güvenlik” kelimesinin akademik literatürde sıklıkla karşımıza çıkan karşılığı, Latince “securitas” ya da “securus”den türetilen ve İngilizcede kullanılan “security” kelimesidir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde kelime anlamı; “Toplum yaşamında kanuni düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet” şeklinde açıklanmıştır (Türk Dil Kurumu,2025).

Tarihçi ve Uluslararası ilişkiler uzmanı Arnold Wolfers’a ise güvenliği nesnel olarak, kazanılmış değerlere yöneltilen tehditleri ölçmektedir, öznel olarak, bu değerlere

saldırılacağı yönünde korkuların olmaması şeklinde tanımlamıştır (Wolfers, 1952:485). Diğer bir tanımda güvenlik sadece savaşlardan korunmak için değil bunlara ilave olarak huzurlu bir şekilde kalmamız için olası tehlikelerin ortadan kaldırılması olarak ifade edilmiştir (Fischer,1993:7).

Görüldüğü üzere pek çok kişi ve kurum güvenliğin tanımını çok farklı şekillerde yapmaktadır. Bazıları insan merkezli (Human centric) bir yaklaşım sergilerken bazıları ise devlet merkezli (State centric) bir yaklaşım sergilemektedir. Ancak güvenlik tanımlarına genel olarak baktığımızda göze çarpan ilk kavramlar; “tehdit ve risk” kavramlarıdır.

1.3. Güvenlik Bağlamında Risk ve Tehdit Kavramları

Güvenlik kavramı ele alınırken, risk ve tehdit kavramlarına da kısaca değinmekte fayda vardır. Çünkü güvenliği var eden şey aslında riskler ve tehditlerdir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde risk; “*zarara uğrama tehlikesi*”, tehdit; “*birinin gözünü korkutma, korku verme, gözdağı*” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK,2025).

Risk ve tehditlerin belirlenmesi ile birlikte güvenliğin kim için, ne kadar ve hangi amaçla olacağı kararlaştırılabilir ve maliyeti hesaplanabilir. Bir konunun tehdit veya risk olması, konunun kendi özelliğinden ziyade onu kabul eden kişi, kurum veya ülkenin kendi yetenek ve kabiliyeti doğrultusunda algılanmasına bağlıdır (Küçükşahin,2006:19). Bir konu; bir kişi, kurum ya da ülke için risk teşkil ederken, başka bir kişi, kurum ya da ülke için tehlike teşkil edebilmektedir.

1.4. Güvenlik Türleri

Güvenlik kavramı süregelen zaman içerisinde değişmiş ve çok boyutlu bir kavram haline gelmiştir. Bu bölümde, güvenlik türlerinden; siyasi güvenlik, sosyal güvenlik, ekonomik güvenlik, askeri güvenlik ve çevresel güvenlik açıklanmaya çalışılacaktır.

1.4.1. Siyasi Güvenlik

Siyasi güvenlik, bir ülke içindeki işleyen siyasetin kanunlara uygun olup olmadığını ifade eder. Halkın seçimiyle iş başına geçmiş hükümetlerin böyle bir güvenlik endişesi zaten olmayacaktır (Küçükşahin, 2006:12).

1.4.2. Sosyal Güvenlik

Sosyal güvenlik, birçok tanımı olmakla beraber özünde; yaşanan dönemin şartlarına bağlı olarak en az düzeyde de olsa kesinlikle karşılanması gereken sosyal nitelikteki ihtiyaçlardır. Diğer bir deyişle sosyal güvenlik; fertlerin uğrayacakları tehlikenin zararlarının tazmin edilme garantisidir.

Yazgan’a göre sosyal güvenlik, “Sosyal siyasetin temin etmek istediği bir tatmin duygusudur. Tehlikeler karşısında insanları ihtiyaçlarının esiri olmaktan kurtarma idealidir.” (Yazgan, 1992:23). Bu tanımdan da anlaşıldığı üzere, sosyal güvenlik evrenseldir ve devletlerin fertler üzerindeki sorumluluğudur.

1.4.3. Ekonomik Güvenlik

Bir toplumun hayat damarlarından birisi de ekonomik faaliyetlerdir. Ekonomisi güçlü olan ülkelerin başta askeri alanlarda olmak üzere hemen hemen her alanda güçlü olduğunu görmekteyiz. Gelişmiş ülkelerin orduya ve istihbarat birimlerine büyük harcamalar ve yatırımlar yapmasını sağlayan en büyük etken, ekonomik güçtür. Ekonomik dinamiklerin işleyişindeki bir aksaklık domino etkisi yaratarak tüm alanlara sıçramaktadır. Bundan dolayı da ekonomik faaliyetlerin herhangi bir aksaklığa meydan vermeyecek şekilde işletilmesi gerekmektedir. Karşılıklı bağımlılığın giderek arttığı küresel ekonomik platformda yer edinmeye çalışan ülkelerin güvenlik alanında; alt yapılarını terör, sabotaj gibi saldırılara karşı savunma ve ulus ötesi ve genel olarak tüm ekonomilerini ulusal ya da küresel krizlere karşı korunma zorunluluğu vardır. Bu bağlamda ekonomik güvenlik, ekonomik ilişkiler ve bu ilişkilerin bireysel ve ulusal çıkarlar çerçevesinde her türlü tehditlere/tehlikelere maruz kalmadan ve kesintiye uğramadan sürdürülmesi şeklinde tanımlanabilir (trguvenlikportali.com, 2025).

1.4.4. Askeri Güvenlik

Geçmiş dönemlerde güvenlik algısının daha çok militer bir kavram olması nedeniyle, “Güvenlik” denilince akla ilk gelen güvenlik türü askeri güvenliktir. Askeri güvenlik, bir ülkenin sınırları dışından gelebilecek tehditlere karşı oluşturulan bir kavramdır. Ancak bununla beraber bazı durumlarda ülke içerisinde meydana gelen aşırı şiddet olayları ve kaos ortamında da askeri güvenlikten bahsetmek mümkündür. Askeri güvenlik, ülke içinden veya ülke dışından kaynaklanan tehdidin askeri tedbirlerle önlenmesi anlamına gelmektedir (Küçükşahin,2006:13-14).

1.4.5. Çevresel Güvenlik

İnsan türünün varlığını devam ettirebilmesi için çevre güvenliği önkoşuldur. Doğaya saygı tüm insanlığı ilgilendiren önemli bir konudur. Hava, su ve toprak kirliliği, ormanların yok olması, enerji kaynaklarının tükenmesi, iklim değişikliği, ozon tabakasının delinmesi vb. konular çevresel güvenliğin kapsamı içerisindedir. Ekosistemi korumadaki başarısızlık insanoğlunun diğer tüm değerlerine yavaş yavaş zarar vermektedir (Kocatepe,2018: 335-358). Çevresel güvenliğin tıpkı güvenlik kavramında olduğu gibi pek çok tanım olmakla beraber Erdem şu şekilde tanımlamıştır; “doğal kaynakların sağlanması, doğal felaketlerden korunma, çevrenin bozulmasının engellenmesi, insanın çevreye vermiş olduğu tahribatlardan korunma” (Erdem, 2016: 261).

1.5. Kapsam Açısından Güvenlik Türleri

Bu bölümde; kapsam açısından güvenlik türleri anlatılmaya çalışılacak, ulusal güvenlik ve iç güvenlik istihbaratının çıkış noktası olan iç güvenlik diğer güvenlik türlerine göre daha ayrıntılı bir şekilde tartışılacaktır.

1.5.1. Küresel Güvenlik

Küresel güvenlik; tüm insanlığı ilgilendiren tehditlerin neticesinde ortaya çıkmış bir kavramdır. Başta küresel ısınma olmak üzere; atmosferdeki karbon monoksit artışı, ormanların tahribi, çölleşme, ozon tabakasının incilmesi, petrol ve doğalgaz gibi sınırlı kaynakların aşırı tüketimi küresel güvenliğı tehdit eden konulardır (Kahraman,2022:19).

Bununla beraber; terörizm, silahlanma ve organize suçlar da küresel güvenliğimizi tehdit eden unsurlardır. Günümüzde terör örgütleri, silahlı çeteler ve organize suç örgütleri gibi devlet dışı aktörler tüm demokratik ülkeler için büyük bir sorun haline gelmiştir.

1.5.2. Uluslararası Güvenlik

Uluslararası güvenliğıın konuları, iki ya da ikiden fazla ülke arasındaki tehditler ve rekabet olabileceğı gibi bunun tam zıttı olarak, iş birliğı ve ortak savunma da olabilir. Bu tamamen ülkelerin diğer ülkelerle olan ilişkilerine bağılıdır. Uluslararası güvenliğıın kapsamını; enerji güvenliğı, güvenliğı artırıcı önlemlerin geliştirilmesi, silahsızlanma faaliyetleri, toplu güvenlik sistemlerinde yer alma ve askeri iş birliğıni oluşturmaktadır (Çelikpala, 2014:77).

1.5.3. Bölgesel Güvenlik

Bir grup devletin aralarındaki coğrafi yakınlığa bağlı olmasından ve ortak kaderi paylaşmasından kaynaklı olarak ortaya çıkan bir güvenlik türüdür (Erbaş,2020:172). Bununla birlikte bölgesel düzeydeki güvenlik dinamikleri, bölge dışı aktörlerin etkisi olmasa dahi var olabilecek niteliktedir (Buzan,2015:158). Bunun en tipik örneğini NATO’nun oluşumunda ve üye devletlerin coğrafi konumlarında görmekteyiz. Örneğin; ABD ve Almanya farklı kıtalarda olan iki ülke olmasına rağmen her ikisi de birer NATO üyesidir. Bu örnekten anlaşılacağı üzere “ortak kader” ve “ortak çıkar” coğrafyaya göre daha ağır basan dinamiklerdir.

1.5.4. Ulusal Güvenlik

Ulusal güvenlik, devletlerin varlığını devam ettirebilmesi için çok büyük bir önem arz etmektedir. Bundan dolayı da devletlerin en çok üzerinde durduğu konuların başında gelir. Nitekim devletler uluslararası arenada; siyasi, ekonomik ve kültürel yönden gelebilecek her türlü tehditlere karşı güvende hissetmek isterler. Yasal şiddet tekeli ellerinde bulunduran devletlerin, vatandaşlarını içeriden ve dışarıdan gelebilecek tüm tehditlere karşı koruma, onlara huzur ve güven ortamı sağlama görevi bulunmaktadır. Fakat günümüz dünyasında bu görevi yerine getirmek eskiye nazaran pek de kolay değildir. Uluslararası terörizm, iç çatışmalar, organize suçlar, kaçakçılık, siber suçlar vb. Tehditlerle mücadele etmek pasif güvenlik anlayışını daha aktif ve her daim takip edilmesi gereken bir konuma getirmiştir (Kuloğlu,2015:16). Devlet güvenliği veya milli güvenlik olarak da ifade edilen ulusal güvenliğin tek bir tanımı yapılamamakla birlikte birçok kişi ve kurum tarafından farklı tanımları yapılmaktadır.

Varlık’a göre; “Devletin bekasının ve refahının sağlanması, bunlara yönelik tehdit ve risklere karşı gerekli tedbirlerin alınması, ortak kimlik ve değerlerin korunması suretiyle ulusal çıkarların gerçekleştirilmesi halidir” (Varlık, 2015, s. 15, 17).

Urhal’a göre milli güvenlik, “devletin iç ve dış her türlü tehlikelerden korunmuş olarak varlığını hukuki, sosyal ve siyasi yönlerden bağımsız bir şekilde sürdürmesidir” (Urhal,2009:67).

Şenel’e göre ise; “her zaman varlığını sürdürmek isteğinde olan devletin, kendisini geliştirmek ve aynı zamanda muhafaza etmek maksadıyla kendisi için tehlike olan iç ve dış tehditlere karşı önlemler alması ve gerektiğinde belli bir sıra içerisinde

müzakere gibi diplomatik yollar ile operasyon, savaş, cebri harekât gibi askeri yollara başvurusudur “(Şenel, 1969:66).

1.6. Güvenlik Ve Turizm İlişkisi

Turizm tek başına ya da toplu olarak farklı sebeplerle seyahat ederek, başka yerleri ziyaret etme ve etkinlikte bulunma eylemleridir (Bahar, 2021). Güncel Türkçe sözlükte turizm, “dinlenme, eğlenme, görme, tanıma vb. amaçlarla yapılan gezi” şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2024). Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) ise turizmi,” kişilerin yaşadıkları her ortamları dışında bir yıldan fazla olmamak şartıyla, eğlence, iş ve diğer amaçlarla yapılan faaliyetler” şeklinde ifade etmektedir. Zaman içerisinde ortaya çıkan farklı güvenlik türlerinden biri de turizm güvenliği konusudur. Turizm faaliyetlerinin oluşması için en önemli unsurlardan birisi de güvenlidir (Bahar ve Bilen, 2020). Turizm güvenliği ise hem güvenlik hem de turizm kavramlarını içinde barındıran oldukça sofistike bir kavramdır.

Turistin tatile çıkmaya karar verme aşamasında, en önemli önceliği tatilini güven içinde ve en iyi şekilde nerede geçireceğine karar vermesidir. Turistik destinasyonda kamu düzeninin sağlanması ve korunması konusundaki imaj, öncelikle turistik bir çekicilik olarak tatile çıkma aşamasında turistin tercihini önemli derecede etkilemektedir Seçilmiş (2009). Turizm endüstrisinin ülkelerin ekonomik kalkınmalarındaki payı her geçen yıl artmaktadır. İnsan yaşamının en önemli olgularından olan güvenlik ihtiyacı turizm sektörünün gerçekleştirilmesinde önemli faktörlerdendir (Bilgiçli, 2022). Turizmin ülke ekonomisine olan katkıları göz önünde bulundurulduğunda bu katkıların artması ve devamlılığı için güvenliğin sağlanması ön koşuldur. Ülkemizin en önemli gelir kaynaklarından biri turizm sektörü olduğu bilinmekle beraber güvenlik eksikliği hissedildiğinde, son derece hassas ve kırılgan bir sektördür (Erbaş vd. 2017).

Son yirmi yılda şahit olduğumuz; terör eylemleri, yerel savaşlar, doğal afetler ve salgın hastalıklar nedeniyle turizm sektöründe güvenliğin yeri ve önemi sıkça tartışılır hale gelmiştir (Kôvári ve Zimányi, 2011). Bu bağlamda Turizmde başarıyı arttırmak için en önemli unsurlarından biri olarak güvenliği odak noktasına almak çok da yanlış olmayacaktır. Gelecekte turizmi pazarlayacak olan da emniyet ve güvenlik olacağı için (Payam, 2025: 326) Geleneksel 3S yani Sea, Sun, Sand (deniz, güneş, kum) turizm sloganı 4S yani Sea, Sun, Sand ve Security (güvenlik) olarak güncellenmek yanlış olmayacaktır.

Günümüzde güvenlik ve turizm güvenliği, turizmde rekabetçi üstünlük sağlanması açısından destinasyonlar için giderek önem kazanan bir alan haline gelmiştir (Payam, 2015). Turizm sektöründe turistler tarafından güvenlik açısından yaşanacak olumsuz bir durumda turizm destinasyonunun itibarını negatif yönde etkileyeceği için, turistlerin güvenliği ulusal düzeyde güvenlik meselesi haline gelmelidir (Payam, 2015).

Turizm ve güvenlik ilişkisi, tüm ülkelerin üzerinde en fazla durduğu konular arasındadır. Terörizm, son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde ve bölgesinde artması sebebi ile kamuoyunu en çok meşgul eden konuların başında gelmektedir. Her terör saldırısı turizm sektörünü olumsuz etkilemesi sebebiyle ekonomiyi doğrudan negatif yönde etkilemektedir (Yılmaz ve Sandal, 2022). Turizmde güvenlik boyutunun en önemli kısmını terörizm oluştursa da ülkenin genel asayiş durumu, ulaşım, altyapı ve konaklama güvenliği, kamu düzeni ve genel turizm imajı da güvenlik algısını etkileyen önemli faktörler arasındadır (Seçilmiş, 2009). Hiçbir turist, güvende hissetmediği bir yerde bulunmak istemez. Bu sebeple güvenliğe yönelik en ufak şüphe dahi turizm dinamiklerini çok büyük oranda etkileyecektir (Bahar ve Bilen, 2020). Bir ülkede yaşanan çeşitli olumsuzluklar turizmin kırılgan yapısını çok kolay etkilemektedir. Özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte medya ve sosyal medya kanallarının yoğun bir şekilde kullanılması bir ülkenin olumsuz turizm imajının milyonlarca insana dakikalar içinde ulaşmasına neden olmaktadır. Bu durum bir destinasyonun turistler için ne kadar çekici olursa olsun tercih edilmemesine sebebiyet vermektedir. Turizm destinasyonlarının ve turizm pazarının oluşturulmasında güvenliği sağlayan turizm polisinin rolü oldukça büyüktür (Payam, 2016).

1.7. Turizm Güvenliğini Etkileyen Faktörler

Turizmde güvenliği etkileyen faktörlerin başında terör ve terörizm faaliyetleri gelmektedir. Terörizmin temel amaçları arasında hedef ülkenin ekonomisine zarar verme olduğu ve ülke ekonomisi ile turizm arasında da yoğun bir ilişki olduğu düşünüldüğünde terörizmin turizme olan zararı oldukça büyüktür (Bahar ve Bilen, 2020). Turistler genellikle seyahatleri boyunca ne ile karşılaşacaklarını bilemezler. Bu yüzden savaşlar, iç huzursuzluklar, negatif tanıtımlar ve terörizm hareketleri ziyaretçilerde korku ve şüphe duygusu uyandırmaktadır. Bu durumlar turistik faaliyetleri sekteye uğratmakta ve ziyaretçilerin seyahat etmekten vazgeçmesine neden olmaktadır (McIntosh, Goeldner ve Ritchie, 1995).

Terör faaliyetleri uzun yıllardır Türkiye'nin kanayan yarası halindedir. Ülkenin hemen her dinamiğini etkileyen terör faaliyetleri Türkiye turizmini de olumsuz etkilemektedir. Geçmişte yaşanan çeşitli terör eylemleri ve bombalı saldırılar ziyaretçilerin Türkiye'yi turizm destinasyonu olarak tercih etmesini negatif yönde etkilemiştir. Özellikle 2015-2017 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan terör saldırılarının etkileri oldukça sarsıcıdır. 2015 yılında Şanlıurfa'nın Suruç İlçesinde bir terör örgütü tarafından düzenlenen canlı bomba saldırısı sonucunda 33 kişi ve Ankara'da bir terör örgütü tarafından düzenlenen 2 bombalı saldırıda 101 kişi yaşamını kaybetmiştir. 2016 yılında Sultanahmet Meydanında Alman turist kafilesine düzenlenen saldırıda 11 kişi, Ankara'da askeri servis araçlarına bir terör tarafından düzenlenen saldırıda 28 kişi, İstiklal Caddesi'nde bir terör örgütü tarafından düzenlenen saldırıda 4 kişi, Diyarbakır Sur İlçesi'nde bomba yüklü aracın patlatılması sonucunda 16 kişi, İstanbul Vezneciler' de düzenlenen saldırıda 6'sı polis 12 kişi, Gaziantep Şahinbey'de canlı bomba saldırısında 51 kişi, Adana Valiliği yakınında bulunan otoparktaki bombalı saldırıda 2 kişi, Beşiktaş Dolmabahçe stadyumu bölgesinde maç sonrası silahlı saldırıda 44 kişi, Kayseri'de bombalı saldırı sonucunda 15 kişi, Ankara'da bir terör örgütü tarafından düzenlenen bombalı saldırıda 35 kişi yaşamını yitirmiştir. 2017 yılında ise yeni yılın ilk saatlerinde Reina'da gerçekleştirilen saldırıda 39 kişi hayatını kaybetmiştir (Bahar ve Bilen, 2020). Türkiye'nin şehitlerini toprağa verdiği bu acı dönemde hemen her şey etkilendiği gibi turizm de büyük oranda etkilenmiştir. Özellikle 2016 yılının Türkiye turizmi için bir kayıp yılı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın resmi verilerine göre; 2016'da turizm geliri bir önceki yıla göre % 29,7 azalarak, 22 milyar 107 milyon dolar ve uluslararası ziyaretçi sayısı ise % 24,6 gerileyerek 31 milyon 365 bin kişi olarak raporlanmıştır (Bahar ve Bilen, 2020).

Terör ve terörizm dışında turizm güvenliğini etkileyen diğer faktörler ise kriminal olaylardır. Turizmde yaşanan kriminal vakaları, turistlerin işlediği suçlar ve turistlere karşı işlenen suçlar olarak incelemek daha yerinde olacaktır (Tataroğlu ve Subaşı, 2009).

1.7.1. Turistlerin İşlediği Suçlar

Belgede Sahtecilik: Belgede sahtecilik suçları, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Topluma Karşı Suçlar" başlıklı üçüncü kısmının "Kamu Güvenine Karşı Suçlar" başlıklı dördüncü bölümünde, 204- 212'nci maddeleri arasında düzenlenmektedir

(Gökçen,2013:27). Turistlerin bazı durumlarda bu suçu işlemiş oldukları kayıtlara geçmiştir.

Hırsızlık: TCK'nın 141. Maddesine göre hırsızlık, başkasına ait bir malı, kendi yararına kullanmak üzere bulunduğu yerden sahibinden izinsiz olarak almak olarak tanımlanmaktadır (Şeyhanlıoğlu, 2010). Hırsızlık suçu dünyanın hemen her yerinde karşılaşılabilen bir suç tipi olmakla birlikte ülkemizi ziyaret eden turistler tarafından da sıklıkla işlenmektedir.

Vize İhlali: Vize ihlali turistlerin en fazla işlediği suçlar arasındadır. Yabancıların ülkeye geliş amaçlarının dışında işler yapması kayıtlara bu şekilde işlenmektedir. Buna verilebilecek en iyi örnek, üniversitelere öğrenci olarak gelip, bir işte çalışarak para kazanmaya çalışan yabancılardır (Çalışkan ve Mencik, 2018).

İllegal Giriş: İllegal girişler yetersiz ya da hiçbir resmi evrak olmadan ülke sınırlarına geçişler için kullanılan bir kavramdır. Özellikle son dönemlerde Suriye'de yaşanan iç savaş ve istikrarsızlık sığınmacıların illegal yollarla Türkiye'ye girmesine neden olmaktadır. Türkiye Jeopolitik konumu nedeniyle illegal giriş ve çıkışların çokça yapılmak istendiği bir ülke konumundadır (Uzan ve Akgül, 2022).

İzinsiz Çalışma: Türkiye'ye çalışma izni ve işçi vizesi olmadan gelip burada çalışan yabancı turistlerin işlediği suçlardır (Çalışkan ve Mencik, 2018). Genellikle turist vizesi ya da eğitim vizesi ile ülkeye giriş yapıp para kazanma maksadı ile herhangi bir iş kolunda tam zamanlı ya da yarı zamanlı çalışan yabancılardır.

Uyuşturucu Madde Bulundurma ve Kullanma: Ülkemize gelen yabancı turistler birçok adli suça karışabilmektedir. Bunlardan en dikkat çekenini ise bazı durumlarda yabancı turistlerin uyuşturucu kaçakçılığı suçuna dahil olmalarıdır. Uyuşturucu trafiğinde önemli bir geçiş güzergâhı olan Türkiye'de yabancı turistlerin de bu suça bir şekilde karışabilmesi özünde çok da şaşılası bir durum değildir. Nitekim ülkemiz Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan bir köprü konumundadır (Tataroğlu ve Subaşı, 2009).

Fuhuş: TCK'nın 227 maddesine göre menfaat karşılığında fuhuş yapmak, fuhuşa yardım ve yataklık etmek ve umuma mahsus yerlerde fuhuş yapmak suçtur (Çalışkan ve Mencik, 2018). Ziyaret amaçlı gelen turistlerin zaman zaman fuhuş suçuna karıştığı kayıtlara geçmiştir.

Kaçakçılık: Kaçakçılık, canlı ve/veya cansız her türlü varlığın yasadışı yollarla ülke sınırına getirilmesi ya da ülke sınırından taşınması faaliyetleri bütünüdür (Kâhya, 2015). Kaçakçılığın çok boyutlu ve çok aktörlü yapısından dolayı bu suç türü çoğu zaman turistler tarafından da işlenmektedir.

Görevli Memura Mukavemet: Memura mukavemet, görevi yaptırmamak için direnmeyi ve kamu görevlilerinin görevlerini yapmasını cebir veya tehditle engellemeyi ifade etmektedir (TCK Md. 265/1). Halk arasında polise mukavemet, zabıtaya mukavemet gibi deyimlerle kullanılmaktadır (Arslan, 2002). Turistler çoğu zaman alkolün de etkisiyle görevli memurlara mukavemet gösterebilmektedir.

Diğer Suçlar: Turistlerin işlediği diğer suçlar arasında; yaralama, dolandırıcılık, tehdit, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, cinayet gibi suçlar da sayılabilir (Çalışkan ve Mencik, 2018).

1.7.2. Turistlere Karşı İşlenen Suçlar

Dolandırıcılık: Dolandırıcılık suçu özellikle turistik bölgelerde karşılaşılan çok yaygın bir suç türüdür. Küçük dolandırıcılık suçları dışında genel olarak görülen büyük dolandırıcılık suçları genellikle turistik yörelerde yabancılara ev, arsa, araç, iş yeri satışlarında gerçekleşmektedir. Ödemenin yapılmasına rağmen malın teslim edilmemesi, birkaç kişiye birden satış yapılması gayrimenkul satışlarında yapılan en genel dolandırıcılık yöntemleridir (Tataroğlu ve Subaşı, 2009).

Magandalık: TDK’de maganda kavramı; “görgüsüz, kaba, anlayışsız, terbiyesiz ve uyumsuz kimse” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2025). Turistlere yönelik magandalık ise geleneksel medya ya da internet ortamında sıklıkla örnekleriyle karşılaştığımız bir durumdur. En sık yaşanan örnekleri arasında; sokaklarda yaşanan cinsel taciz, satış amaçlı taciz, esnafların aşırı kabalığı ve toplumdaki yabancı turist algısı sayılabilir (Genç ve Türkay, 2021).

Kapkaç Suçu: Kapkaç, kişilerin hiç beklemediği anlarda, bir başkası tarafından üzerindeki eşyaların hızlıca alınıp kaçılmasını ifade etmektedir (Gökçearsan Çifci, 2009). Genellikle turistlerin çantaları, cüzdanları, cep telefonları ve bazı hafif değerli eşyaları bu yöntemle çalınabilmektedir.

Gasp: Gasp suçu, sahipliği başkasına ait olan taşınır (menkul) bir malın cebir veya tehdit kullanma yoluyla alıkonması sonucunda oluşur. Gasp ve hırsızlık birbirine entegre

suçlardır (Bilgili ve diğerleri). Özellikle turizm bölgelerinde turistlere yönelik kayıtlara geçmiş birçok gasp suçu bulunmaktadır.

Hanutçuluk: TDK 'da Hanutçu, “hanut karşılığında turistleri belirli dükkânlara götüren kimse” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2025). Hanutçuluk ise bir işletmenin ürün ya da hizmetini sözlü ve/veya fiili davranışlarla rahatsız ederek satmak ve kabullendirmek anlamına gelmektedir. Hanutçuluk son yıllarda en fazla karşılaşılan suçlardan birisi haline gelmiştir. Diğer yandan hanutçuluk suçunun işlenmesi çoğu zaman dolandırıcılık, taciz, fahiş fiyat uygulama, tehdit, hakaret gibi diğer entegre suçları da kapsamaktadır (Tataroğlu ve Subaşı, 2009).

Yaralama: Yaralama suçu, 5237 sayılı TCK'nın özel hükümler kitabında, kişilere karşı suçlar bölümünde 89. maddede düzenlenmiş olup bununla ilgili ağır cezai müeyyideler uygulanmaktadır (Apaydın, 2011). Genellikle eğlence mekânlarına çeşitli nedenlerle çıkan kavgalarda turistler de yaralanabilmektedir.

Cinayet: Cinayet suçu dünyanın hemen her yerinde işlenebildiği gibi kimi zaman ülkemizde de turistlere karşı işlenebilmektedir. Cinayet suçuna verilebilecek en sansasyonel örnek Barış Gelini cinayetidir. Barış için gelinlik giyerek dünyayı dolaşan ve Pippa Bacca olarak tanınan 33 yaşındaki Guiseppina Pasqualino di Marineo maalesef Gebze'de cinayete kurban gitmiştir (www.gazetevatan.com, 2025). Bu durum tüm dünyada büyük tepkilere yol açmış ve Türk turizm imajını oldukça zedelenmiştir.

Cinsel Taciz: Cinsel taciz suçu, 5237 sayılı TCK'nın İkinci Kitabının da 105'inci maddede düzenlenmiştir (Artuk, 2006). Özellikle kalabalık turistik bölgelerde turistlerin cinsel tacize uğradığı vakalar kayıtlı bulunmaktadır.

Diğer Suçlar: Bahsedilmiş olan suçlara entegre ya da bağımsız diğer birçok suç türü mevcuttur. Bu suçlar arasında; hırsızlık, fuhuş, internet dolandırıcılığı, uyuşturucu satışı vb. sayılabilir.

1.8. Turizm Güvenliğinde Türk Polis Teşkilatı

Ülkemize gelen yabancı turistlerin ilk muhatap olduğu kişiler polislerdir. Sınır kapısında pasaport kontrolü ile başlayan bu ilişki, turistlerin ülkemizde kaldığı süre içerisinde dolaylı olarak devam etmekte ve ülkemizden ayrılırken yine pasaport kontrolü noktasında son bulmaktadır (Kumbasar, 1988). Bu bağlamda polis teşkilatının turizm konusunda yabancı turistlere ilk izlenim veren kurum olduğunu söylemek yanlış

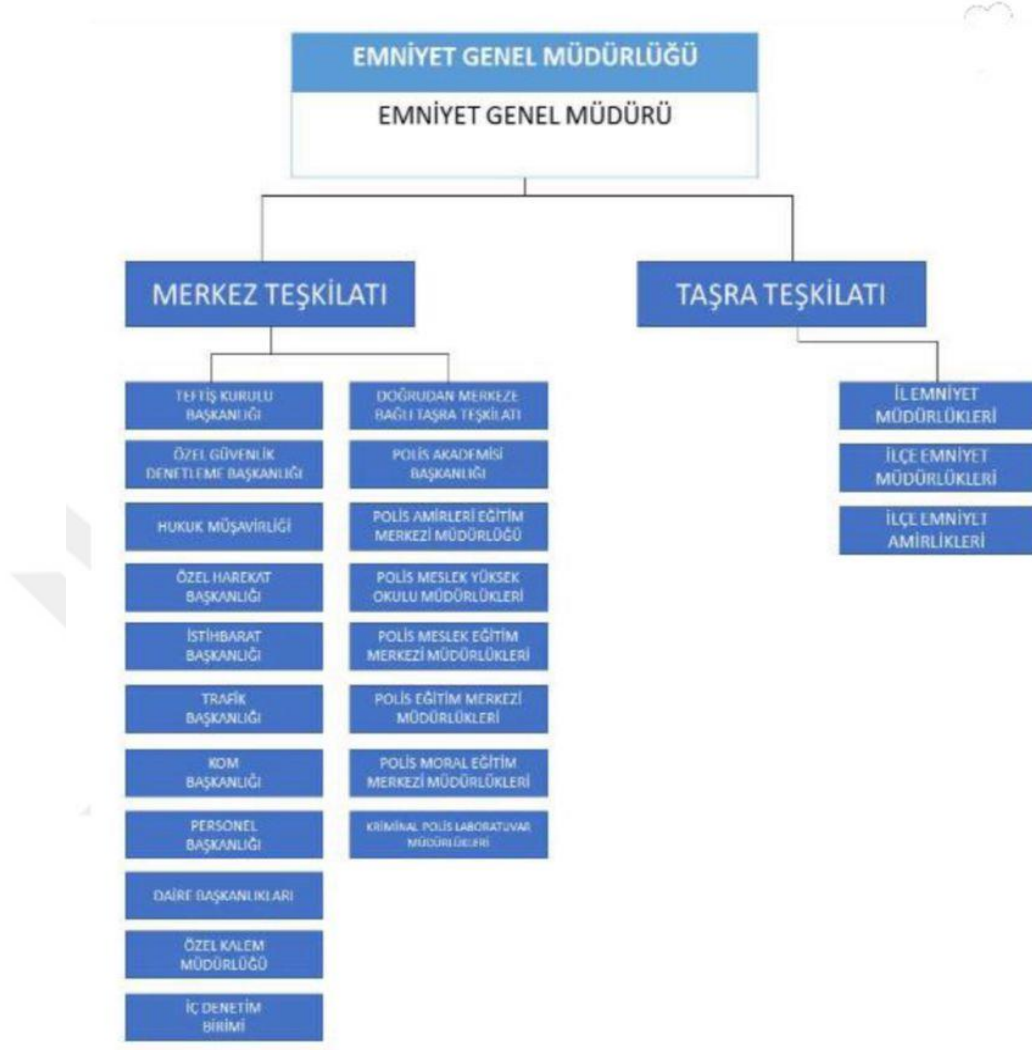
olmayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde hem Türk vatandaşlarının hem de yabancı turistlerin can ve mal güvenliğini genel kolluk kuvvetleri sağlamaktadır. Bu görev kırsal kesimlerde jandarma, toplu yerleşim merkezlerinde ise polis teşkilatı tarafından yürütülmektedir. Turizmde güvenlik başlığı altında kolluk kuvvetlerinin sorumluluğu sadece insan can ve mal güvenliği ile sınırlı da değildir. Kolluk kuvvetleri aynı zamanda turizm bölgelerindeki genel asayiş sağlamak ve turistik değeri olan doğal, tarihi ve beşerî yapıların güvenliğinden de sorumludur. Kolluk kuvvetleri arasında Türk Polis Teşkilatı, turizm ve turist güvenliğinin ve emniyetinin sağlanmasındaki en temel aktörlerin başında gelmektedir.

1.8.1. Türk Polis Teşkilatı

Görev ve sorumluluklarını kanunlar dahilinde icra eden Türk Polisi, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile teşkilatlanmış olup, yetkilerini 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunundan ve görev veren diğer kanunlardan almaktadır (Bozkurt, 2011).

Türk Polis Teşkilatının görevleri; adli görevler ve idari görevler olarak ikiye ayrılmaktadır (Aydın, 2008). Polisin adli görevleri; suçun işlenmesiyle başlamakta ve delillerin toplanması, suçu ya da suçları işleyenlerin tespit edilmesi ve adli makamlara sevk edilmesi sürecini kapsamaktadır. İdari görevler ise; genel asayiş ve kamu düzenini sağlamak, muhtaçları ve güçsüzleri korumak, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmek, trafiği düzenlemek, araç tescil işlemlerini yapmak, belge ve plakalarını vermek şeklinde sıralanabilir (Bozkurt, 2011).

Türk Polis Teşkilatı merkezde Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) olarak örgütlenmiştir. İçişleri Bakanlığı'na bağlı bir genel müdürlük olarak örgütlendirilmiş olan EGM, vali veya sınıf üstü emniyet müdürü unvanlı Emniyet Genel Müdürü tarafından yönetilmektedir. Türk Polis Teşkilatı Ankara'da, 29 daire başkanlığı, taşrada ise 81 il emniyet müdürlüğü şeklinde örgütlenmektedir. Türk Polis Teşkilatı, merkez, taşra ve yurt dışı birimleri olan ve ülke içerisinde hiyerarşik yapıya sahip olan silahlı ve üniformalı bir kuruluştur (Tamtürk, 2011). Teşkilatlanma şeması Şekil 1.2'deki gibidir (Karagöz, 2024).

Şekil 1.2. Teşkilat Şeması (Karagöz, 2024)

Bir kolluk kuvveti olarak Türk Polis Teşkilatı, ülke çapında Jandarma ile birlikte asayiş ve güvenlikten sorumlu, tutuklama ve operasyon yetkisi olan oldukça köklü bir kurumdur.

1.8.2. Türk Polis Teşkilatında Turizm Polisinin Yeri ve Önemi

Turizm polisi, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Bünyesinde 30.06.1973 tarihinde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Basın Halkla İlişkiler Şubesine bağlı bir büro olarak kurulmuş ve sonrasında 04.11.1986 tarihinde Vilayet onayı ile Basın Halkla İlişkiler Şubesinden ayrılarak müstakil bir şube haline getirilmiştir. Turizm Şubesi uzun yıllar turistlerin en yoğun olduğu Sultan Ahmet'te Yerebatan Sarayının karşısındaki Talat Paşa

konağında hizmet vermiştir (Kumbasar, 1988). Günümüzde ise bu birim turistlerin yoğun olduğu il ve ilçelerde hizmet vermeye devam etmektedir.

Görsel 1.1. Turizm Polis Departmanı

Kaynak: (Turizm Polisi Nasıl Olunur?| PolisNoktasi.Com, 2025).

2017 Yılında İstanbul Emniyet Müdürlüğü Turizm Şube Müdürlüğü'nün “Milyon Taşı Huzur İstanbul” projesi turizm güvenliği bağlamında yapılmış olan en önemli çalışmalardan biridir. Projede görev alan turizm polisleri hem turistlerin güvenliğini sağlamak hem de rehberlik hizmeti sunmak için yapılandırılmıştır. Dönemin İstanbul Valisi Vasip Şahin projeyle ilgili olarak; “Sultanahmet, Kapalıçarşı ve Mısır çarşısı civarında hanutçuluğun çok azaldığını, diğer bölgelere yönelindiğini, Ülkenin imajı için çalışıldığını ifade etmektedir. Bu proje ile çalışmalarımız daha bir ivme kazanacak, bir tık daha yükselecek ve hem İstanbul’umuz hem de ülkemiz bu sorununu kısa sürede çözüme kavuşturacaktır” ifadelerini kullanmıştır. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Mustafa Çalışkan ise Türkiye’ye gelecek turistlere daha fazla güvence vermek, ziyaretçilerin mal ve can güvenliğini en üst seviyede sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Geliştirilen projeyle ziyaretçilerin yaşadığı problemlere anlık çözümler geliştirileceği, ulaşım, alışveriş ve eğlence alanlarında denetimlerin arttırılacağı şeklinde demeç vermiştir (Polis Dergisi, 2017).

Mobil polis noktaları da bulunan turizm polisleri, olaylara hızlıca müdahale edebilmek için tek kişilik elektrikli taşıyıcılar ve mini mobil araçlar (Görsel-1.2) kullanmaktadır.

Görsel 1.2. Turizm Polisinin Kullandığı Bazı Araçlar

Kaynak: (<https://polisdergisi.pa.edu.tr/>,2017).

Ayrıca turizm polislerini diğer polis ve zabıtalardan kolaylıkla ayırt edilmesini sağlayacak özel yelekler de tasarlanmıştır. Yelek ve üniformalarda renk olarak turuncu ve siyah tercih edilmiş olup üzerinde de “Tourism Police” (Turizm Polisi) yazmaktadır. Üniformadaki turuncu hoşgörü ve sempatiyi; siyah ise asaleti ve kararlılığı yansıtmaktadır (Görsel 1.3).

Görsel 1.3. Turizm Polisi

Kaynak: (<https://www.turizmgunlugu.com/2019/07/16/turizm-polisine-instagramdan-ulasin/>,2019).

1.8.3. Turizm Polisinin Görevleri

Turizm polisleri, görev ve sorumluluklarını çeşitli kanunlar kapsamında yerine getirmektedir. Birçok görev ve sorumluluğa sahip olan turizm polisleri, en iyi hizmeti verebilmek adına 7/24 durmaksızın çalışmaktadır. Turizm polislerinin görevlerini genel olarak şu şekilde sıralamamız mümkündür (Kumbasar, 1988):

- Yerli ve yabancı turistlerin güvenliğini sağlar ve çeşitli rehberlik hizmetlerinde bulunur.
- Turistik bölgelerdeki otel, motel, pansiyon, kamping vs. turistlerin güvenliğini sağlamak adına yerel yönetim birimleri ve ilgili kurumlarla iş birliği yapar.
- Turistik bölgelerde düzenlenen kongre, seminer, fuar, festival gibi etkinliklerde muhatap kurumlarla koordinasyon sağlar ve çeşitli tedbirler alır.
- Gerektiğinde havalimanı, tren istasyonu ve terminal gibi yerlerde nokta görevi yapar ve devriye görevlendirir.
- Şubelerine gelen turistlere enformasyon verir.

➤ Bir turizm bölgesinde işlenen suçların kayıtlarını tutarak geleceğe dönük güvenlik önlemleri alır.

➤ Sürekli turistlerin ulaşabileceği konumlarda bulunarak suç işleme potansiyeli/düşüncesi olanlara karşı caydırıcılığı artırır.

1.8.4. Turizm Polisinin Donanımı ve Genel Özellikleri

Türk Polis Teşkilatı bünyesinde turizm polisi olarak hizmet verecek personelin birtakım özelliklere sahip olması beklenmektedir. Bu özellikler; turizm bilgisi, yabancı dil yeterliliği, genel kültür ve halkla ilişkiler olarak sıralanabilir (Kumbasar, 1988).

Turizm Bilgisi: Turizm polisi olarak görev yapan personelin genel turizm bilgisi dışında özellikle çalıştığı bölgenin coğrafyasını, tarihini, doğal, beşerî ve kültürel değerlerini çok iyi derecede bilmesi beklenmektedir (Kumbasar, 1988).

Yabancı Dil Yeterliliği: Bu birimde görev alacak personelin en az bir yabancı dili çok iyi derece bilmesi gerekmektedir. Turistlerle olan yazılı ve sözlü iletişimin aksamadan gerçekleşmesi için yabancı dil ön koşuldur. Yabancı dil yeterliliğinin büyük önem arz ettiği bu birimde kimi polis memurları 5 farklı yabancı dili konuşabilmektedir (Emniyet'ten turistlere yönelik yeni proje - 24.04.2017, Sputnik Türkiye, 2017).

Genel Kültür: Turizm polisleri genel kültür açısından oldukça donanımlı olmalıdır. Hem Türkiye’de hem de dünya çapındaki gelişmeleri sürekli takip ederek güncel bilgiye hâkim olmalıdır. Ülkelerin tarihi, dünya görüşü, siyaseti, kültür ve değerleri hakkında geniş yelpazede bilgi sahibi olmalıdır (Kumbasar, 1988).

Hakla İlişkiler: Turist-polis ilişkisi doğru bir şekilde yürütülürse bu hiç şüphesiz ülkenin genel turizm imajına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle turistlerle olan diyalogun samimi, şeffaf ve doğru olması gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR

2.1. Turizmde Güvenlik

Tüm sektörler faaliyet gösterdikleri alanlarda ulusal ve uluslararası ortamda meydana gelen gelişmeleri yakından takip etmeli ve kendilerini bu değişimler ölçüsünde geliştirmelidirler. Turizm de bunlardan biridir. Terör ve terörizm kavramları, küresel dünya ve Türkiye açısından turizmle olan ilişkisi ve turizm sektörüne olan etkileri incelendiğinde, terör saldırılarından en az düzeyde etkilenilmesi için ülkeler arasında uluslararası iş birliğine ve bilgi teknolojilerinden yararlanarak kriz yönetiminin yapılması gerekliliğine vurgu yapılmaktadır (Yeşiltaş ve Türkmen,2008). Detaylı bir araştırma için turizm endüstrisi kronolojik olarak üç döneme ayrılmış, güvenlik, emniyet ve turizm ilişkisi için “Küresel Turizm Çağında emniyet ve güvenlik neden bu kadar önemli hale geldi? Güvenlik sorunlarını etkileyen ana faktörler nelerdir? Emniyet ve emniyet sorunlarına aidiyet olarak ele alınan ve günümüzde "turizm emniyeti ve güvenliği" kavramı içinde yer alan temel unsurlar nelerdir? Güvenlik sorunları turistleri gidecekleri yeri seçerken nasıl etkiler? Turistler de dahil olmak üzere turizmdeki aktörlerin, turistlere ve mallarına yönelik tehditlerin yanı sıra sanayide ve turizm altyapısında çalışan kişilere yönelik tehditlerin azaltılmasında görev ve sorumlulukları nelerdir?” sorularına cevaplar aranması gerektiği ifade edilmiştir (Kôvári ve Zimányi, 2011). Bu sorularla turizm ve güvenliğin genel çerçevesi oluşturulmuştur. Bu kapsamda turist ve destinasyona yönelik risk, güvenlik, değer algı düzeylerinin belirlenmesi için güvenliğin; havalimanı, yol, otel, gıda, sokak ve sağlık güvenliği gibi alt kategorilerde değerlendirilmesi gerektiği savunulmuştur. Araştırmada geliştirilen modelde güvenlik algısının değerle ve destinasyon tercihiyle ilişkili olduğu, Antalya İlinde turistlerin destinasyona yönelik risk ve güvenlik algılarının algılanan değer ve destinasyon tercihine etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır (Karataş, 2024). Diğer bir turizmde ziyaret yerinin seçilmesinde güvenlik faktörünün ele alındığı çalışmada Muğla’da 22 soruluk bir anket yardımıyla tesadüfi örneklem yoluyla oluşturulan 412 kişilik örneklem grubundan veriler toplanmış ve turistlerin satın alma davranışlarını etkileyen pek çok faktörün varlığından bahsedilmiş, bunların başında ise turistlerin güvenliğinin geldiği vurgulanmıştır (Bayhan ve Ünlüönen, 2016).

Hızlı ve istikrarlı büyüyen bir sektör olmasına karşın Turizm, hassas ve kırılgan bir yapıya sahiptir (Karaman ve Polat, 2020). Karaman ve Polat (2020), çalışmalarında yerli turistlerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde edindikleri güvenlik algıları ile bölgeyi yeniden ziyaret etme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. İstanbul'dan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni Mart-Nisan 2019 tarihleri arasında 417 yerli turistten ölçek yoluyla veri toplayarak; savaş, terör, hırsızlık, gasp, cinsel taciz gibi olumsuz olayların da turistlerin taleplerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Güvenlik ile turizm bölgesi arasındaki ilişkinin araştırıldığı diğer bir çalışmada 01 Haziran 2012 – 31 Aralık 2016 tarihleri aralığında cinsel taciz saldırısı nedeniyle Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne müracaat ettirilen 478 olgu arasında yabancı uyruklu olan 47 olgunun raporları geriye dönük incelenmiştir (Erbaş vd., 2017). Araştırma sonunda turizm destinasyonunda suça maruz kalan turistlerin zamanın kısıtlı olması ve uzun süren yargı süreçleri sebebi ile şikâyetçi olmadıkları veya şikâyetinden vazgeçtikleri ifade edilmiştir.

Terör ve şiddet eylemleri otelcilik sektörünü de olumsuz etkilemektedir. Cüntay (2019), İstanbul'da yer alan 4 ve 5 yıldızlı otel yöneticileriyle görüşerek elde edilen veriler; olayların turizme etkileri, teröre karşı alınan önlemler, terörün talep üzerindeki etkisi, terörün otellere yönelik turist talebi üzerindeki etkisi, terör öncesi ve sonrası turist profillerindeki değişimler, otellerin terör olaylarından etkilenme durumları, otellerin maliyet azaltma uygulamaları vb. gibi temalar altında toplamıştır. Araştırma sonuçları göstermektedir ki, terör sonrası oteller azalan turist sayısına bağlı olarak personel azaltma, farklı pazarlama stratejileri geliştirme, yeni pazarlar arama yollarına gitmektedirler. Turizm bölgelerini hedef alan terör saldırılarının turizm talebi üzerine negatif yansımalarını açıklamaya çalışan Çelik ve Karaçuka (2017), çalışmasında 1992-2011 periyodunda OECD ülkelerinden Türkiye'ye yönelik turizm talebinin terör olayları karşısındaki duyarlılığı Sabit Etkiler Panel Veri Yaklaşımıyla incelenmiş ve terör saldırılarının turizm talebi üzerindeki saptırıcı etkilerinin çok yüksek olmadığını tespit etmiştir. Bangladeş'in turizm güvenliği ele alınarak bir turizm güvenlik modeli oluşturulan çalışmalarında Rahman ve Islam (2023), turizm destinasyonlarında sürdürülebilirliğin sağlanması için güvenliğin ön koşul olduğuna değinerek küresel turizmde güvenlik sorunlarını incelemiş, küresel ölçekteki ekonominin %10'unu

oluşturan turizmde başlıca güvenlik sorunlarını; terörizm, suç olayları, savaşlar, siyasi/toplumsal huzursuzluklar, salgın hastalıklar ve acil sağlık durumları, iklim değişikliği ve doğal afetler ve siber güvenlik açıkları başlıklarında toplamıştır. Çalışmada turist bakış açısından ziyade turizmin diğer paydaşlarının katılarak bütünsel bir emniyet ve güvenlik modeli oluşturulabileceği önerilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde ise terör, turizm suçları, doğal afetler, toplumsal şiddet olayları, jeopolitik tehditler, çevre, gıda, ulaşım, altyapı ve sağlık gibi konuların güvenlikle ilişkisinin tüm turizm paydaşları dikkate alınarak belirlenebileceğine vurgu yapılmaktadır.

Gelişmiş toplumlar tarihsel ve kültürel değerleri koruyarak, bir sonraki kuşaklara aktarmaktadırlar. Bu eserlerin sergilendiği ve korunduğu müzelerin ne derece korunduğu ve güvenliğinin sağlandığının araştırıldığı Akkuş ve Efe (2016)'nın yaptığı çalışmada Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürlüğü yetkilileri ile mülakatlar yapılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın istatistiki verileri incelenmiş ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzelerde, özellikle son yıllarda suç olaylarında azalma görüldüğü ve fiziki güvenlik sistemlerinin geliştirilerek önlemlerin arttırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Turistlerin satın alma karar aşamasında etkili olan unsurlar arasında sağlık ve güvenliğin geldiği bilinmektedir. Konaklama işletmeleri için güvenlik algılarının araştırıldığı çalışmada Muğla ve Antalya il sınırları içerisinde yer alan 2022 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında konaklayan yerli turistlerden online ortamda veri toplanmış sağlık ve güvenlik algılarının yerli turistlerin satın alma ve karar verme süreçlerinde pozitif yönde etkili olduğu sonucuna varılmıştır (Balkaner, 2023). Suçun turizm üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışmada suçun boyutları makro ve mikro olmak üzere iki boyutta incelenmiştir. Makro etki, toplum, sosyal topluluk veya destinasyon alt boyutları; mikro düzeydeki etki ise suçun bireyler üzerindeki etkileri olarak açıklamaktadır (Mataković ve Mataković 2019). Suçun bir turist destinasyonu üzerindeki etkisi destinasyonun olumsuz imajı olarak ifade edilmekte, suçun mikro düzeydeki etkisi ise turistlerin davranışları ve tutumları ile destinasyonu ziyaret etme/me kararları üzerindeki etkisinde belirgin olduğu savunulmaktadır.

Turistlerin yüksek risk algısı turizm talebini etkilemektedir. Turizm destinasyonlarına gelen turist sayısının araştırıldığı bir çalışmada Aksu ve Aktaş (2013), turistlerin Alanya'ya ilişkin güvenlik algı düzeyleri ve hangi durumlarda ve yerlerde risk algılarına sahip olduklarını belirlemek amacıyla rassal olarak 500 yabancı turist seçmiştir.

Çalışmada, menşei ülke (uyruk), cinsiyet, yaş, seyahat arkadaşı, eğitim düzeyi ve kalış süresi gibi faktörlerin güvenlik/risk algıları üzerindeki etkileri incelenerek veriler toplanmıştır. Araştırma sonucuna göre Alanya'yı ziyaret eden yabancı turistlerin büyük çoğunluğu (%90,6) destinasyonu güvenli bulmaktadır. Turistlerin risk ve güvenlik algılarında trafik ve hırsızlık, kapkaç, cinsel taciz, gibi cezai konular arasında anlamlı farklılıklar bulunmuş, risk algısını etkileyen faktörlerden cinsiyet ile gece dışarı çıkma, hırsızlık ve cinsel taciz gibi risk türleri arasında korelasyon tespit edilmiş ve yabancı turistlerin cinsiyetlerine göre farklı risk algıları gösterdikleri görülmüştür. Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri, tarihi zenginliklerinin çok olması ve doğal güzellikleri sebebi ile öncelikle kültür turizmi açısından büyük potansiyel taşımasına rağmen bu bölgeler güvenlik endişesi sebebi ile bu potansiyelden yararlanamamaktadır (Ateş, 2016). Bu çalışmada, Doğu ve Güneydoğu Bölgesini 22 il ile bu illere ait ilçe ve köylerde ölçek ve yüz yüze görüşme yoluyla veriler toplanmıştır. Araştırma sonunda turizmin gelişmemesinin nedenleri arasında güvenlik eksikliğine ilave olarak reklam ve pazarlamanın yetersiz olması ve turizm bilincinin yeteri kadar gelişmemesi yer almaktadır.

Terör ve turizm arasındaki ilişkinin analiz edildiği diğer bir çalışmada Serçek ve Serçek (2016), Güneydoğu Anadolu Bölgesinin 2009- 2014 yılları arasında TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) ve Kültür ve Turizm Bakanlığının veri tabanında kayıtlı olan turizm verilerine bağlı olarak terör saldırılarının Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yatırımlar, tarım sektörü, turizm sektörü ve sosyal yapı üzerine negatif etkiler yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Bölgeyi ziyaret eden katılımcılar yerel dokuya ve halka saygı duymak, kendi özgürlüklerini buna göre tanımlamak, güvenlik ve özgürlük arasında bir denge kurmak durumundadırlar. Özçoban ve Gölpınar (2020) güvenlik-özgürlük dengesinin meydana getirdiği tehdit ve fırsatları analiz etmeye çalıştıkları araştırmalarında, yerel halkın turizm bölgelerinde fırsat ve risk dengesinin korunmasında önemli bir faktör olduğu ve turizm sektörünün geliştirilmesi için ülkelerin güvenlik-özgürlük dengesini kuran temel politikaların, müdahaleci değil önleyici güvenlik yaklaşımları ile desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Turizm ve suç arasında çift yönlü bir ilişki olduğunu savunan Özüşen (2024), suçun turizm üzerinde etkisini, turizmin suç üzerindeki etkisini ve turizm ve suç ilişkisini kavramsal olarak değerlendirmektedir. Çam ve Çılgınoğlu (2020), bir mega kent olan İstanbul'da yaşanabilecek terör saldırılarının altındaki gerçek sorunları belirlemeyi ve çözüm önerileri sunmayı

amaçlanmaktadır. Araştırma sonunda terör saldırıları gerçekleşmeden önce güvenlik önlemleri alınarak can ve mal kayıplarının daha az zararla atlatılmasına vurgu yapılmaktadır.

Turizm ve güvenlik konusu her zaman turist veya ziyaretçi açısından ele alınmamış, turistik gezilerde turizm operasyonlarının doğrudan içinde yer alan, güvenlik zafiyetlerine doğrudan maruz kalan rehberlerin de bu konudaki görüşlerine başvurulmuştur. Ülke imajı ve tanıtımında önemli bir role sahip olan rehberlerin, krizler ve güvenlikle ve turizme etkileri hakkında görüşlerine başvurulmuş çalışmada 65 profesyonel turist rehberiyle görüşülmüştür. Bu kapsamda alınması gereken önlemlere ilişkin “güvenlik vaadi, tanıtım faaliyetleri, destinasyon markalaşması ve hedef pazar çalışmaları” başta olmak üzere toplam 14 ana tema ile sektörel çözüm önerileri sunulmuştur (Şahin ve Güzel, 2020).

Turizm ve güvenlik kaçınılmaz olarak iç içe geçmiş olgulardır (Ghaderi, vd., 2017). Güvenlik ile uluslararası turizm arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada Sistem Genelleştirilmiş Moment Yöntemi tekniği ile 2006-2012 döneminde 29 gelişmiş ve 45 gelişmekte olan ülkeden oluşan iki panelde uygulanmıştır. Diğer kontrol değişkenlerinin yanı sıra sosyal, ekonomik ve politik güvenlik endeksleri de kullanıldığında elde edilen sonuçlar, güvenlik ve turizm alt endeksleri arasındaki ilişkinin gelişmiş ülkelerde pozitif ve anlamlı olduğunu, gelişmekte olan ülkelerde ise negatif ve anlamlı olduğunu göstermektedir.

Terörizm, siyasi kargaşa ve turizm arasındaki ilişkinin araştırıldığı diğer bir çalışmada doğa ve beşerî kaynaklı felaketlerin turizm hareketliliğini olumsuz etkilemesine karşı oluşturduğu sonuçların ortadan kaldırılması, terör saldırısı ve siyasi istikrarsızlık gibi insan kaynaklı tehditler kadar zor olmamakta ve terörizm ve siyasi istikrarsızlıktan turistlerin doğal felaketlere nazaran çok daha fazla etkilendikleri ve korktukları ifade edilmiştir (Sönmez, 2017).

2.2. Turizmde Güvenliğin Ekonomik Boyutu

Klasik güvenlik anlayışının dışında kalan çevre, sağlık, ekonomi gibi konuların da güvenlikle ilişkilendirilmesi ortak ve işbirlikçi güvenlik anlayışını ortaya çıkarmıştır (Hall, Timothy ve David, 2004). Turizm sektörü de ulusal ve uluslararası ortamlarda oluşabilen gelişmeleri yakından takip edilmesi gerekli ve oluşan değişimler karşısında kendini geliştirmek zorunda olan bir sektördür. Bu sebeple, günümüzde oluşan yeni

gelişmeler avantaj sağladığı gibi bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu riskler arasında yeri ve zamanı belli olmayan ve negatif etkileri sadece meydana geldiği bölgede değil tüm dünya ülkelerinde karışıklığa neden olabilecek en önemli tehdit, terör saldırılarıdır (Yeşiltaş vd., 2008). Turizm ve güvenlik ilişkisine; 11 Eylül saldırılarının, Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak işgalinin ve Soğuk Savaş Döneminin güvenliği nasıl şekillendirdiği, güvenlik ve güvenlik türlerinin tanımına, kolektif güvenlik bakış açısıyla bakılması gerektiği savunulmaktadır. 11 Eylül saldırılarının turizm endüstrisi ve endüstri tepkileri üzerindeki etkilerini ve bireylerin seyahat ve rekreasyon davranışlarının değişimlerine yönelik algılarını değiştirmesiyle insanların seyahat ve turizmde güvenlik önlemlerinin farkındalığını ve kabulünü sağlamıştır. Bir bölgeyi ziyarette güvenlik zafiyeti nedeniyle destinasyon ve aktivite seçimlerinde kişilerin tutumlarını değiştirebileceği sonucu ortaya çıkmıştır (Chen ve Noriega,2008). Pek çok tesisinin, canlının ve eşyanın zarar gördüğü şehirde ertelenen turistik aktivite ve gezilerin oluşturacağı ekonomik yıkım da ayrıca turizm ve güvenlik ilişkisini yeniden gündeme getirmiştir.

Turizm, iş gücü alanları oluşturması ve Türkiye ekonomisine döviz girdisi sağlamasıyla ülke ekonomisine her geçen gün olumlu katkı sağlayan özellikle gelişmekte olan ülke ekonomileri içinde yeri önemli kabul edilen bir sektördür (Bahar ve Bilen,2020). Bahar ve Bilen (2020), çalışmalarında araştırma verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan, Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) ve Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi'nden (WTTC) derlediği verilerle güvenli olmayan koşullar altında turizmden bahsetmenin zor olduğu ve güvenlik ve emniyet konularının turizm talebine doğrudan etki eden faktörler olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu güvenli olmayan koşulların başında terör eylemleri ve saldırıları gelmektedir.

Terör saldırılarının gelen turistlerin ortalama harcamalarına etkisini ölçmeyi amaçladığı bir çalışmada Yılmaz ve Sandal (2022,) gelen turistlerin kişi başına harcama (PERE) verisini Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK), terör saldırı sayısı (NT) verisi, Global Terrorism Database (GTD) ve reel efektif döviz kuru (REER) verisini ise Bruegel veri tabanından (Zsolt, 2021) elde etmiştir. 1980 – 2019 periyodundaki veriler kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada terör saldırılarının turizm sektöründe turistlerin ortalama harcama eğilimi etkisi uzun dönemde negatif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir turizmde güvenlik ve ekonomi arasındaki ilişkinin incelendiği

çalışmada Kırgızistan'daki turizm bölgelerinde güvenlik ve risk durumlarını 2003-2013 yılları arasında, turizm sektörünün ülke ekonomisinin milli gelirine düzenli olarak artar bir şekilde katkı sağladığı ve ülkelerin iç güvenliği ile turizm faaliyetleri arasında önemli bir bağ olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Şahin ve Şeker, 2015). Çalışmada ayrıca, turizm yatırımcısının önündeki engelleri açacak yasal düzenlemelerin yapılması, turistlerin ülkeye kolay giriş çıkışının sağlanması için iç güvenliğin sağlanmasının önemli bir unsur olduğu ifade edilmiştir.

Tüm bu çalışmalar turizmde güvenlik için uzmanlaşmış bir emniyet takımına ihtiyaç olduğu konusunu akıllara getirmektedir. Emniyet Teşkilatı içindeki bu polis grubunun adı turizm polisidir.

2.3. Turizm Polisi

Turizm destinasyonları için turizm polisinin gerekliliği ve turizm ve turizm güvenliği arasındaki ilişki hakkında bilgi vermeyi amaçlayan bir çalışmada Bosna Hersek için turizm polisinin fonksiyonlarını şu şekilde sıralamıştır; turistlere güvenlik, yardım, bilgi ve rehberlik, turistik destinasyonların turistler için güvenli olmasını ve her türlü suç faaliyetinden arınmış olmasını, turistlerin ülkede kaldıkları süre boyunca mağdur edilmemesini veya aldatılmamasını, turistlerin yerel norm ve gelenekler, kanun ve düzenlemeler hakkında bilgilendirilmesini sağlamak, turistlerin karıştığı ceza davalarının soruşturulması ve kovuşturulması da dahil olmak üzere işlemleri hızlandırmak, turistlerin can ve mal güvenliği açısından destinasyonlardaki kurumları denetlemek (Payam, 2016). Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni ziyaret eden (tura katılan) yerli turistlerin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne ilişkin turizmi de ilgilendiren güvenlik algılarının belirlenmesinin amaçlandığı çalışmada Aymankuy, vd. (2016) Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) turuna katılan yerli turistlere, turun sonunda, 2014 yılı Nisan- Eylül ayları arasında yüz yüze anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, turizm destinasyonlarında turistlerin daha güvenli hissetmeleri için Akdeniz ve Ege bölgelerindeki turizm bölgelerinde olduğu gibi Güneydoğu Anadolu Bölgesinde de turizm polisi ya da jandarması gibi nitelikli özel birimlerin kurulması önerilmiştir.

İller bazında turizm polisinin varlığını Antalya için inceleyen diğer bir çalışmada, Payam (2016) şehirdeki turizm polisi sayısı, teşkilat içindeki yapısı ve önemi hakkında bilgiler vermiştir. Dünya turizminde yabancı dil ve yabancı dil bilen donanımlı personel, turistle doğru ve etkin bir iletişim kurabilmek adına oldukça önemlidir. Bu durum

özellikle turizm bölgelerinde görev yapan polisler için de geçerlidir. Aldohon (2014), Ürdün'deki 46 turizm polisinin örneklem olarak seçilerek onların ihtiyaçlarının, işlevlerinin ve sorunlarının incelemiş ve turizm polisinin İngilizce becerileri üzerine vurgu yaparak pedagojik öneriler sunulmuştur. Nordin and Khalid (2021), Malezya'nın Penang Adası'nda, turizm polisi hizmet kalitesi ve hizmet kültürünün turistlerin güven duygusu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 5 boyutlu SERVQUAL modelini kullanmışlardır. Katılımcıların turizm polisine olan bakış açılarının ve kendilerini güvende hissetme duygu/durumlarının incelendiği araştırmada turistlerin polise olan güveninin, somut unsurlar, duyarlılık ve polis hizmet kültürü olarak sıraladıkları hizmet kalitesi faktörlerinden etkilendiği belirlenmiştir. Bu güvenin sağlanması ve turizm polisinin ziyaretçilerce benimsenmesi için turizm polislerinin etik kurallara uygun hareket etmesi ve akıcı olarak yabancı dil bilmesi gerektiği savunulmaktadır. Güvenlik personelinin etik kurallarını idrak etme ve uygulama biçimleri polise olan güvenin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Öncel (2010), İstanbul ve Antalya Havaalanı Emniyet Şube Müdürlükleri'nde çalışan 128 erkek, 26 bayan, toplam 154 polis memuruna uygulanan anket sonucunda, görev yapan memurların mesleki etik ilkelerini dönemselsel olarak ihlal etmelerine karşın genel olarak benimsedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Güvenlik güçlerinin ve özellikle turizm polisinin çeşitli dilleri bilmesi gelen ziyaretçilerle rahat iletişim kurulmasını sağlamaktadır. Bu nedenle polislerin dil becerilerinin geliştirilmesi amacıyla dil kursu tasarlayan Ingtias, vd. (2024), özel bir müfredat tasarlamıştır. Müfredat kapsamında; acil durumlarda iletişim sağlama, yol tarifi verme, güvenlik kontrollerinde dili etkin kullanma, çatışma çözümlerinde dili etkin kullanma, hedef dilde rapor yazma ve yardım sağlama şeklinde konular yer almaktadır. Turizm polisinin uyum düzeyinin ele alındığı çalışmada Lapez vd. (2017) Filipinler-Panglao Adası'ndaki turizm polislerinin 2009 Turizm Yasasında yer alan 9593 Sayılı kanunu uygulamasını turizm polislerinin rollerini paydaşların ve polis memurlarının kendi bakış açılarına göre değerlendirmektedir. Çalışma sonunda, turizm polis memurlarının ve turizmle ilgili paydaşların 9593 sayılı Cumhuriyet Yasası ile daha uyumlu olmalarına ihtiyaç olduğu sonucuna varmıştır. Tayland Kraliyet Polisi tarafından sağlanan gönüllü turizm polisi uygulamasının değerlendirildiği çalışmada Liptapallop (2008) üç aşamalı bir eğitim programı hazırlamış; anketler, odak grup görüşmeleri, yarı yapılandırılmış görüşmeler ve belge ve literatür taraması gibi nitel ve nicel araştırma yöntemlerini bir arada kullanmıştır. Çalışma sonunda, Tayland Turist Polisi tarafından

sağlanan daha etkili gönüllü eğitim programları oluşturmak için bir politikanın geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Tayland turizm polisinin turizm güvenliğindeki rolüne yönelik beklentileri, turizm polisinin uluslararası standartlarda olan güven düzeyleri ve Tayland turizm imajının teşvik edilmesi, paydaşların turizm güvenliği sorunları ve suçlarındaki eğilimler ve değişikliklere ilişkin görüşleri ve önerileri içeren çalışmada Wichasin ve Dounghummes (2014), 408 turizm sektörü çalışanından ve 420 uluslararası turistten veri toplamak için uygun bir anket tasarlanmıştır. 13 turizm, güvenlik ve suç uzmanından veri elde etmek için yüz yüze mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Nicel bulgular, turizm sektörü çalışanlarının turizm polisinin proaktif ve reaktif rolüne yönelik beklentilerinin en üst düzeyde olduğunu, turizm polisinin uluslararası standartlarda yürüttüğü "Koru ve Hizmet Et" çalışmalarını ve Tayland turizm imajının tanıtımına olan güvenlerinin yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Nitel araştırmanın sonucunda ise bazı paydaşların turist polisinin mevcut rol ve sorumluluğunu desteklediğini ve bunu bir hizmet kalitesi olarak gördüğünü vurgulamıştır. Çalışmada ayrıca turizm polisi için düzenli kişilik geliştirme eğitimi, İngilizce yeterlilik geliştirme, ASEAN dil kapasitesi geliştirme ve uluslararası ve ASEAN yasalarının anlaşılması gerekliliği, Tayland turizm polisinin rolü ve sorumluluğu, uluslararası turistler için duyurulması gerekliliği ve organizasyon yapısının yeniden yapılandırılması, işgücünün ve uzmanların artırılması gerekliliği şeklinde öneriler getirilmiştir.

Sae-Jeng (2018), Tayland'daki uluslararası havalimanlarından birinde çalışan Taylandlı turizm polis memurlarının mesleki İngilizce dil becerilerinin kullanımındaki sorunları ve ihtiyaçları saptamaya çalışmaktadır. Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bu çalışmada ankete katılan 30 tam zamanlı Taylandlı turizm polis memuru örneklem olarak seçilmiştir. Anket sonuçları, Taylandlı turizm polis memurlarının İngilizce dil becerisi konusunda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Siwayingsuwan (2015), Turizm polis memurlarının İngilizce yeterliliklerini geliştirmek ve yabancı ziyaretçilerle iletişimi çok daha etkili hale getirmek için İngilizceyi hem dinleme hem de konuşma becerilerinde kullanmaları ile ilgili ihtiyaç ve sorunları araştırmayı amaçlamıştır. Çalışmada, turizm polis memurlarının ihtiyaç ve sorunlarına göre İngilizce dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek için uygun eğitim programlarının

tasarlanmasında kullanılabileceği ve bunun da organizasyon için yararlı olabileceği sonucuna varılmıştır.

Nezaket ve dil konusu kültürlerarası iletişimde önemli bir konudur. Bu iki konuya vurgu yapan Rattanapian (2016), çalışmasında Rajadamneon Nok Yolu üzerinde ve Suvarnnabhumi Havaalanı'nda bulunan iki Turizm İhbar Merkezi ortamında Taylandlı turizm polisini nezaket kuralları çerçevesinde ele almış, çalışma sonunda nezaket çalışmalarına yeni bir bakış açısı sağlayabilmeyi ve Tayland turizm polis biriminin hizmet kalitesine artırmayı amaçlanmıştır. Tüm bu koşulların sağlanması, polis eğitiminin verilmesi ve hizmet kalitesinde artışın sağlanması için dijital araçların ve teknolojilerin kullanımının da bu kapsamda ele alınması gerekmektedir.

2.4. Turizm Güvenliğinde Dijital Uygulamalar Ve Yapay Zekâ

Yeni nesil araçların ve teknolojilerin turizm faaliyetleri ve güvenliğinin tespitinde ve yönetiminde kullanılabileceği bilinmektedir. Son yıllarda İHA'lar askeri amaçların dışında araç trafiğinin izlenmesi, tarımsal faaliyetlerin kontrolü, arama kurtarma faaliyetleri, hava fotoğrafçılığı gibi birçok sivil alanda da yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Güvenlik ve emniyetin turizm faaliyetlerindeki önemi ve İHA'ların güvenlik ve emniyet amaçlı çokça kullanılması bu kavramların birlikte düşünülme ve konu üzerinde çalışmalar yapma fikrini ortaya çıkarmıştır (Ko ve Song, 2020). Turizmde Ko ve Song (2020)'e göre İHA'ların kullanılmasıyla turizm bölgelerinde izleme ve devriye faaliyetleri gerçekleştirilebilecek, böylece turistlerin güvenliği için ekonomik ve verimli bir alternatif sunulmuş olacaktır. Çalışmada turizm faaliyetlerinde ekonomik yatırımları ve İHA sistemlerinin verimli çalışmasını desteklemek için bir kılavuz hazırlanmış, İHA'ların sayısı ve çalışma sıklığına ilişkin ise matematiksel optimizasyon modeli geliştirilmiştir. Kore'deki Kkot-ji plajında gerçekleştirilen uygulamadan elde edilen bulgular istatistiki olarak analiz edilmiş ve İHA'ların turizm faaliyetlerinde kullanılmasının verimliliği artıracağı saptanmıştır. Ayrıca bu çalışma İHA'ların zayıf noktalarını da ele alarak bu zayıflıkların giderilmesi ve optimum verim alınması üzerinde durmaktadır.

Dijital teknolojilerin ve yapay zekânın turizmdeki kullanımı ve potansiyeli düşünüldüğünde turist ve bölge güvenliğinin de bu kapsamda bu teknolojilere alan yaratacağı açıktır. Yapay zekâ ve turizm güvenliğinin proaktif risk yönetimi, acil durum

müdahalesi ve güvenlik protokolleri oluşturmada etkin olarak kullanılabileceği savunulmaktadır (George, 2024).

Pratikte dijital yaşama güvenlik ve kolluk kuvvetlerinin adaptasyonu ile ilgili mobil uygulamalar geliştirilmektedir. Turizm Güvenliği Mobil Uygulaması ismiyle geliştirilen uygulamanın içerik analizinin yapıldığı çalışmada şikâyet, ihbar ve yardım olmak üzere 3 temel fonksiyona rastlanmıştır (Bahar, 2021). Çeşitli dillerde çeviri ve yardım seçeneği olan uygulamada konum, fotoğraf ve videoyla bildirimde bulunmak üzere üç seçenek yer almaktadır. İstanbul Emniyet Müdürlüğü (İEM), Turizm Şube Müdürlüğü tarafından geliştirilen Turizm Güvenliği Mobil Uygulamasıyla turistik amaçlı İstanbul'da bulunanların şikâyet ihbarlarını almayı amaçlamıştır. Uygulamada hedeflenen, turistlerin yaşadıkları problemlere karşı polise ulaşılabilirliğinin artırılmasıdır. Diğer bir deyişle turistlerin uygulamayı indirerek polise kısa sürede ulaşması amaçlanmıştır (Bahar, 2021).

Turizmde güvenlik alanlarında pratikte ve teoride uluslararası ölçekte sınırlı sayıda dijital uygulama ve içeriğe, ulusal ölçekte ise aktif bir uygulamaya rastlanmamıştır. İlave olarak yapay zekâ destekli içerik ve uygulama geliştirme konusunda da aktif bir uygulamaya rastlanmamıştır ve alanyazında da sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır.

Önceki çalışmalar ve uygulamalar incelendiğinde sesli ve hareketli bir avatar tasarımının olduğu dijital bir uygulamaya rastlanmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada belirlenen araştırma problemi:

“Turizm polisi için uzmanlarca belirlenen sesli bir avatarlı dijital içerik tasarımı yapılabilir mi? dir.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Tez çalışması kapsamında nitel araştırma prensipleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Tez çalışmasında veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi kullanılmış olup, verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan yöntem, veri toplama süreci, aracı ve geliştirilen uygulamanın detayları izleyen bölümde yer almaktadır.

3.1. Nitel Araştırma Yaklaşımına Genel Bakış

Bilim dünyasında 17. yüzyıl sonlarından 20. yüzyıla kadar pozitivist yaklaşımların egemen olması ve rasyonel ve determinist ilkelere dayanarak doğayı ve beşeriyeti anlama çabalarına girişilmesi nicel çalışmaların deneysel, genelleşebilir ve evrensel olduğuna dair genel bir kanı oluşturmuştur. Ancak 20. yüzyılın başlarından itibaren bilim dünyasında yaşanan değişikliklerle beraber nicel yöntemler sorgulanmaya başlanmış ve bilimin şekillenmesinde nesnel bilginin yanı sıra öznel bilginin de önemi anlaşılmıştır (Baltacı, 2019). İnsanoğlu içinde biyolojik, sosyolojik ve psikolojik dinamikleri barındıran son derece sofistike bir varlıktır (Karataş, 2015). Bu kadar karmaşık yapıya sahip olan insanı sadece nicel çalışmalarla anlamaya ya da bir kalıba koymaya çalışmak çok da doğru bir yaklaşım değildir. Bundan dolayı başta sosyoloji ve psikoloji alanları olmak üzere çoğu sosyal bilimler alanında nitelik ön plana çıkmaya başlamış ve insana dair tüm olguları içine alan ve insanı derinlemesine inceleyen nitel araştırma yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır (Baltacı, 2019).

3.2. Nitel Ve Nicel Araştırma Arasındaki Farklar

Hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri çeşitli sosyal bilimlerde veri toplamaya ve analiz etmeye yarayan yaklaşımlardır. Nicel araştırmalar, istatistiksel teknikleri ve sayısal verileri içerirken; nitel araştırma ise kelimeler, imgeler ve gözlemler gibi sayısal olmayan verileri içermektedir (Yılmaz,2013). Temelde verilerin sayısal olup olmaması bu iki araştırma yaklaşımının temel farkı olup diğer farklılıkları ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

➤ Yapılan araştırma olay ve olgulara nesnel ve objektif bakılıyorsa nicel, inceleme derinlemesine yapılıyor ve öznellik barındırıyorsa nitel,

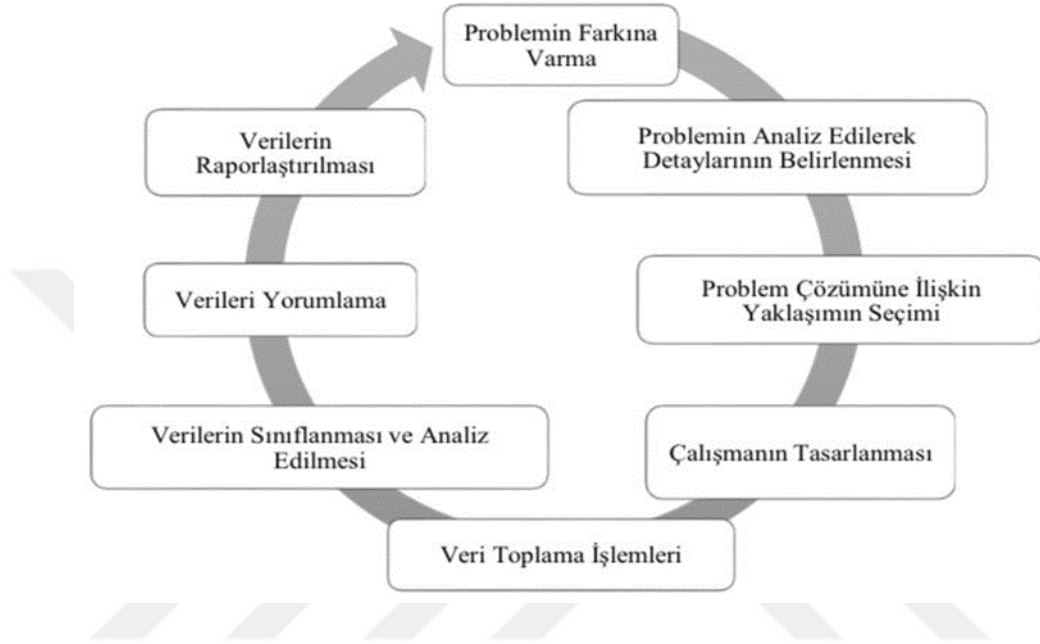
- Değişkenler kesin olarak saptanabiliyor ve aralarındaki ilişki ölçülebiliyorsa nicel, değişkenlerin sosyal yaşamda karmaşık olduğu düşünülüyorsa nitel,
- Hipotezden ya da kuramdan hareket ediliyorsa nicel, araştırma probleminden hareket ediliyor ve hipoteze ya da kurama ulaşılıyorsa nitel,
- Veri analiz birimi ve araştırma birimi birbirinden bağımsız hareket ediyorsa nicel, araştırılan şey ile araştıran kişi arasında bir bağ varsa nitel,
- “Ne kadar?” ya da “Ne miktarda?” sorularına önem veriliyorsa nicel, “Niçin?” ve “Nasıl?” sorularına odaklanılıyorsa nitel,
- Ölçülebilirlik ve sayısal veriler ön plandaysa nicel, metin, görüntü ve katılımcı deneyimlerine odaklı veriler önemliyse nitel,
- Çok fazla kişinin tutum ve algıları araştırılacaksa nicel, az kişinin düşünce ve tutumları detaylı incelenecekse nitel,
- Araştırmayı yapan için tanımlama ve açıklama önemliyse nicel, anlama ve kavrama ön plandaysa nitel,
- Yapılan bir çalışmaların bulguları geçmiş bulgularla karşılaştırılmak isteniyorsa nicel, Elde edilen bulguların kapsamlı bir yorumu isteniyorsa nitel,
- Gerçek tektir ve nesneldir bakış açısı benimseniyorsa nicel, gerçeklik değil gerçeklikler vardır ve zihinden bağımsız olamaz düşüncesi benimseniyorsa niteldir (Tutar, 2023).

Yukarıda maddeler halinde belirtilen farklılıklar genel farklılıklar olmakla beraber daha fazla farklılık eklenebilir. En genel haliyle nitel ve nicel yaklaşımları öznel-nesnellik durumlarından ve sayısal verilere dayanıp dayanmamasından ayırt etmek mümkündür. Bununla beraber nitel yaklaşımların, nicel verilere duygu, derinlik ve farklı bakış açıları eklemesinden dolayı nicel verileri destekleyeceği bilinmektedir (Creswell, 2002; Merriam, 1998; Patton, 1990).

3.3. Nitel Araştırma Süreci

Nitel araştırmalarda bir olaya dair bir problemin bulunması ve o problemin çözümüne yönelik merak duygusunun olması en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Problemi analizlerle detaylandırıp çözüme yönelik alternatif yaklaşımlar sunmak problemin tutarlı bir şekilde çözülmesi açısından oldukça önemlidir (Morgan ve Smircich, 1980; Morse, 2016). Bir sonraki aşama ise çalışmanın tasarlanması ve veri toplama aracının geliştirilmesidir. Veriler toplanırken konu ile ilgisi olmayan çokça veri

toplanabilmektedir (Neuman ve Robson, 2014). Bu süreçte toplanan tüm verilerin sınıflandırılması analiz işleminin yapılmasını daha etkili hale getirecektir (Bogdan ve Biklen, 1998). Araştırmanın son aşaması raporlaştırma yapılmaktadır. Araştırma sürecindeki bu döngü Şekil 3.1'deki gibi görselleştirilebilir.

Şekil 3.1. Nitel Araştırma Süreci Döngüsü (Creswell, 2002; Patton, 1990)

Nitel araştırma sürecinde izlenecek yol oldukça önemlidir. Yapılacak çalışmada takip edilmesi gereken adımlara sadık kalınması ve detaylar üzerine odaklanması başarının ön koşuludur. Bu bağlamda bir çalışma yapılmadan önce bazı adımların takip edilmesi gerekmektedir. Bu adımlar:

- Araştırma Probleminin Belirlenmesi,
- Kuramsal Çerçevenin Hazırlanması,
- Araştırma Sorularının Hazırlanması,
- Çalışma Grubunun (Evren ve Örneklem) Belirlenmesi,
- Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi,
- Verilerin Toplanması,
- Verilerin Analizi,
- Sonuçların Raporlaştırılması,
- Sonuç ve Önerilerin Sunulması şeklinde sıralanabilir (Baltacı, 2019).

3.4. Nitel Araştırmada Geçerlik Ve Güvenirlik

Bilimsel çalışmalar ancak belirli düzeyde güvenilir ve geçerli oldukları zaman kabul görmektedir. Bu yüzden yapılan bilimsel araştırmaların inandırıcılığı ve kabul görme derecesinin yükselmesi beklenmektedir. Nicel araştırmaların aksine nitel araştırmalarda net bir geçerlik ve güvenilirlik tespiti yapacak ölçme yöntemi bulunmamaktadır (Guba ve Lincoln, 1994; Shenton, 2004). Bu durum nitel araştırmaların en önemli eleştirisi konusu olmaktadır. Nitekim nitel araştırmalarda, nicel araştırmalarda olduğu gibi yaygın olarak kullanılan tanımlar, yöntemler ve testler bulunmamaktadır. Nicel araştırmalar sayısal özellikleri ön plana çıkarırken, nitel araştırmalar olgu ve olayların niteliğine odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3.4.1. Nitel Araştırmada Geçerlik

Bilimsel araştırmalarda geçerlik yapılan çalışmaların doğruluğunu ve problemi çözme becerisini konu edinmektedir. Olabildiğince yapılan tarafsız gözlemler nitel araştırmada geçerliğin temelini oluşturmaktadır. Nitel çalışmalarda geçerlik ölçme aracının doğru ölçümler yapması geçerliliği artırmaktadır. Doğru koşul ve yöntemlerle toplanan verilerin gerçeği yansıtmaya oranı çok yüksektir ve bu durumun sonuçları geçerliğe katkı sağlamaktadır. Bazı durumlarda verilerin teyit edilmesi için katılımcı teyidi, uzman görüşü, meslektaş teyidi gibi ek yöntemlerin de kullanılması beklenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel araştırmalarda geçerliği, iç ve dış geçerlik olarak iki kısımda incelemek faydalı olacaktır.

İç Geçerlik: Araştırma sonuçlarına ulaşmada izlenen sürecin çalışılan gerçekliği meydana çıkarmadaki yeterliliğidir. İç geçerliliği artırmaya yönelik birtakım sorular sormak ve bu soruları cevaplamak oldukça önemlidir. Bu sorular; “Araştırmacı olarak gözlediğimizi sandığımız olaylar ya da anladığımızı düşündüğümüz olgulara ilişkin yorumlarımız gerçek durumu tüm ayrıntıları ile yansıtıyor mu? Araştırma bulguları kendi içinde tutarlı ve anlamlı mı? Bulguları teyit etmede kullanılan, belirli ilkeler, kurallar veya stratejiler var mı? Açık olmayan veya ilişkileri belirlenememiş olgular ya da olaylar var mı? Bulgular araştırmaya katılan bireyler tarafından gerçekçi bulunmuş mu ve teyit edilmiş mi?” şeklinde sıralanabilir (Morse, 2016; Patton, 1990; Silverman, 2016). Yapılan nitel çalışmalarda araştırmacılar hem veri toplama süreçlerinde hem de verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması işlemlerinde ciddi ölçüde tutarlı olması ve bu tutarlılığı nasıl sağladığını bazı dinamiklere dayandırarak detaylı bir şekilde açıklaması

beklenmektedir. Nitel araştırmalarda araştırmayı yapan kişinin daima kendisini ve sũreci denetlemesi ve eleştirel bir gũzle sorgulaması gerekmektedir. Çalışmanın kontrollerinin nasıl yapıldığı açık, net ve okuyucuyu tatmin edecek seviyede olmalıdır (Yıldırım ve şimşek, 2008). Yapılan tez çalışmasında benzer sonuçlar yakalandığı, çok net ve açık benzer ifadeler yakalandığı için i geçerliliğin sağlandığı sũylenebilir. Ayrıca çıkan sonuçlar araştırmaya katılan ve katılmayan diğer emniyet çalışanlarınca teyit edildi. Araştırma sonuçları doğrudan rapor edildi ve araştırma sũresince hiçbir manipũlasyon yapılmadı.

Dış Geçerlik: Çalışma sonunda elde edilen sonuçların benzer gruplara veya ortamlara aktarılabilmesi ya da transfer edilebilme derecesi dış geçerlik kavramı ile ifade edilmektedir. Diğer bir deyişle dış geçerlik, yapılan bir çalışmanın evrensel bir niteliğe kavuşması ya da genelleşebilir olmasıdır. Sosyal olayların içinde birçok dinamik barındırması ve çeşitli ortam ve durumlara gũre değişebildiği gũz ũnũnde bulundurulduğunda hiçbir araştırmanın sonuçları başka bir durum veya olguya doğrudan genellemez. Sadece bir noktaya kadar benzetme yoluyla genelleyeabilmektedir. Nicel araştırmalarda bu genelleme doğrudan yapılırken, nitel yaklaşımlarda dolaylı olarak yapılmaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2008). Bu kapsamda ũrneklem genellemeye izin verecek ۆlũde çeşitlendirilebilir, araştırma bulguları benzer ortamlarda kolaylıkla test edilebilirliğine bakılmalıdır (Karataş,2015). Nitel araştırmalarda bu soruların tamamına cevap vermek kolay olmayabilir. Ancak yapılan araştırmanın benzer ortamlara genelleyeabilmesi açısından okuyucu çalışmanın tũm aşamaları hakkında detaylı olarak bilgilendirilmelidir (Yıldırım ve şimşek, 2008). Tez alışması kapsamında benzer soruların fakat farklı ifadelerin yer aldığı soru formları farklı iki gruba uygulanmış ve farklı iki gruptan veriler toplanmıştır. Ȗrneklem genellemeye izin verecek şekilde genişletilebilir, başka bũlgelere ve veya tũm turizm destinasyonlarına uyarlanabilir durumdadır.

3.4.2. Nitel Araştırmada Gũvenirlik

Yapılan bir araştırmada elde edilen sonuçların tekrar edilebilirliği, gũvenlik kavramıyla ilişkilendirilmektedir. Başka bir deyişle “alışma ikinci kez yũrũtũlmũ ۆlsa yine aynı sonuçlara ulaşılabilir mi?” sorusuna aranan cevaptır. İnsan davranışlarının çok çeşitli ve değişken yapısından dolayı sosyal bilim araştırmalarında gũvenirlik ۆnemli bir problemdir. Fakat farklı ۆlme durumları aracılığı ile inandırıcılık artırılabilir.

Bilimsel çalışmaların ön koşulu olan güvenilirliğin muhakkak sağlanması gerekmektedir. Yapılan bir çalışmanın güvenilirliği düşük olduğu takdirde hiçbir bilimsel değeri olmayacaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bir araştırmanın güvenlik ölçütleri şu şekilde sıralanabilir:

- Zamana göre değişmezlik (süreklilik)
- Bağımsız uzmanlar ya da puanlayıcılar arasındaki uyum (puanlayıcı tutarlılığı)
- İç tutarlılığın sağlanması (Patton, 1990).

Güvenirlik, iç güvenilirlik ve dış güvenilirlik olmak üzere iki unsura sahiptir. Doğru ve güvenilir bir çalışmanın bu her iki güvenlik unsurunu da içinde barındırması beklenmektedir. Bu kapsamda bu tez çalışmasında alanında uzman polis memurlarından gerek avatarın içeriği gerekse soruların anlaşılabilirliği konularından her aşamada destek alındı.

İç Güvenirlik: İleriki dönemlerde başka araştırmacıların aynı veriyi kullanarak aynı sonuçları elde etmesi, iç güvenilirlik kavramı olarak ifade edilmektedir. İç güvenilirliğe katkı sağlanması için;

- Toplanan verilerin öncelikle betimsel bir yaklaşımla direkt olarak raporla sunulması gereklidir.
- Aynı araştırmaya birden fazla araştırmacının dahil edilmesi böylece farklı bakış açılarının kazandırılması ve eleştirel yorumlara açık hale getirilmesi gereklidir.
- Özellikle gözlem yoluyla elde edilen bulguların görüşmeler vasıtasıyla teyit edilmesi gerekir. Katılımcılar ve uzmanlarda görüşmelerin doğruluğunu teyit etmek için sürece dahil edilebilir.
- Elde edilen verilerin analizinde bir başka araştırmacı ya da uzmandan analiz desteği almak ve ulaşılan sonuçları teyit etmek gerekir.
- Yapılacak araştırmanın verileri toplanmadan önce oluşturulmuş ve detaylıca tanımlanmış bir kavramsal çerçeveye bağlı olarak yapılan veri analizi son derece gereklidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Genel olarak, araştırmacı sayısının fazla olmasının, çalışmanın tarafsız bir şekilde yapılmasının, örneklemin yeterli büyüklükte olmasının, fazlaca kaynak ve görüşe yer verilmesinin, verilerin dikkatlice saklanması ve çalışma ortamının net olarak belirtilmesinin iç güvenilirliğe katkı sağlayacağını söyleyebiliriz.

Dış Güvenirlik: Bir araştırmanın benzer ortamlarda tekrarlandığında aynı şekilde benzer sonuçlar vermesi durumu dış güvenirlilik ile ilgilidir. Yapılan araştırmanın şeffaf bir şekilde raporlanması ve tüm veri kaynaklarının ve katılımcıların açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak raporda, araştırmacıların yorumlarını etkileyen olay ve olgulara, araştırma sürecindeki politik, ekonomik ve sosyal değişikliklere ve katılımcıların psikolojik durumlarına ve demografik özelliklerine yer verilmesi dış güvenirliliği artıracaktır. Elde edilen bulguların, araştırmanın kavramsal çerçevesiyle uyumlu olması da dış güvenirliliği artıran bir diğer unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Golafshani, 2003; Maxwell, 2008; Shenton, 2004).

3.5. Nitel Araştırmada Veri Toplama Yöntemleri

Bilimsel çalışmalarda veri toplama süreci en önemli evrelerden biri konumundadır. Nitel araştırmalarda veri toplamak için genel olarak doküman incelemesi, gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmaktadır. Bunlara ek olarak bazı durumlarda çeşitli radyo ve televizyon programlarına, sosyal medya platformlarına ve yazılı ve görsel basın kaynaklarından da faydalanılabilmektedir. Bazı durumlarda araştırmacılar geçerlik ve güvenirliliği artırmak adına farklı veri toplama yöntemlerini bir arada kullanabilmektedir (Forrester ve Sullivan, 2018). Bu çalışmada görüşme yöntemiyle veriler toplanmıştır.

3.5.1. Görüşme

Görüşme, araştırma örnekleminde bulunan kişilerin araştırma konusu hakkındaki bilgi, duygu ve düşüncelerini anlatma etkinliği olarak tanımlanabilir. Görüşmenin temel amacı, katılımcıların iç dünyasına ulaşmak ve onların konuya dair bakış açılarını irdelemektir. Görüşme yöntemi, katılımcıların niyet, yorum, düşünce gibi gözlenemeyen bilgilerine ulaşılması açısından son derece önemlidir (Bengtsson, 2026; Seidman, 2006).

Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve odak grup görüşmesi olmak üzere farklı görüşme teknikleri vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 120; Sönmez ve Alacapınar, 2011). Görüşme türlerinin temel özelliklerini aşağıdaki tabloda özet halinde

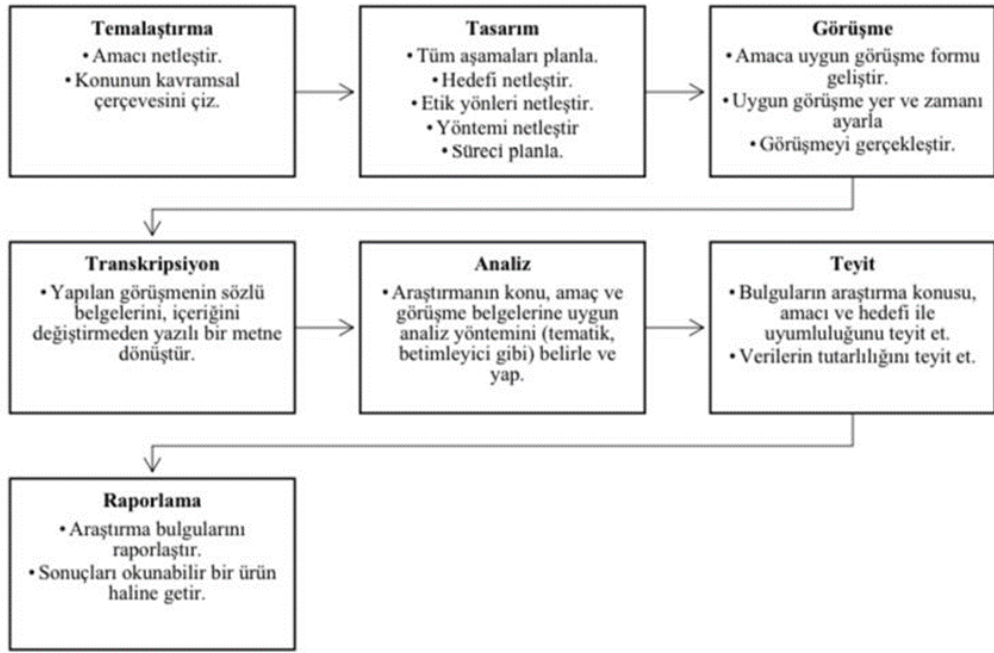
görmek mümkündür (Dömbekci ve Erişen, 2022). Yapılacak çalışmada bu görüşme türlerinden hangisi tercih edilirse edilsin iyi bir görüşme yapabilmek için seçilen konunun kuramsal çerçevesinin iyi bilinmesi ve görüşme öncesi çok iyi hazırlık yapılması gerekmektedir.

Tablo 3.1. Görüşme Türlerinin Temel Özellikleri

Yapılandırılmamış Görüşmeler	Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler	Yapılandırılmış Görüşmeler
➤ Soru formu oluşturulmamıştır. ➤ Derinlemesine ve çok çeşitli bilgi elde edilebilir. ➤ Araştırma alanı hakkında detaylı bir ön bilgiye sahip olunmayan durumlarda tercih edilir. ➤ Esneklik düzeyi yüksektir. ➤ Toplanan verilerin kategorize edilmesi zordur.	➤ Soru formu vardır ancak görüşme esnasında yeni soru eklenebilir, çıkarılabilir ve soru sıralaması değiştirilebilir. ➤ Derinlemesine ve genel bir çerçevede yer alan veri elde edilir. ➤ Katılımcı/katılımcılardan elde edilmesi beklenen verinin genel hatlarıyla çizilebildiği durumlarda tercih edilir. ➤ Esnekliği orta düzeydedir. ➤ Toplanan veriler belli oranda kategorize edilebilir.	➤ Soru formunda sorular genellikle cevap kategorileri ile birlikte hazırlanır. Açık uçlu sorular da standart veri elde etmeye yönelik düzenlenmiştir. ➤ Yüzeysel ve tek tip veri elde edilir. ➤ Araştırma alanı büyük oranda özellikleri bilinen bir kitle olduğunda tercih edilir. ➤ Esnek değildir. ➤ Toplanan verilerin kategorileştirilmesi kolaydır.

Kaynak: (Dömbekci ve Erişen, 2022)

Yapılacak çalışmalarda görüşme yöntemi kullanılırken belirli aşamalara riayet etmek çalışmanın kalitesini artıracak ve zaman ve kaynak tasarrufu sağlayacaktır. Görüşme, sadece yoğun bir şekilde dinleme ve not alma yetilerine bağlı bir yöntem türü değildir. Hazırlık aşamasında çok iyi ve dikkatlice bir plan hazırlanmalıdır. Görüşme tekniğinin aşamaları farklı kaynaklarda farklı sayılarda olmakla beraber bu aşamaları yedi basamakta ele almıştır. Bunlar sırasıyla; temalaştırma, tasarım, görüşme, transkripsiyon, analiz, teyit ve raporlama şeklindedir (Kvale, 1996). Dömbekci ve Erişen (2022), Kvale'nin ele almış olduğu bu yedi aşamayı "Nitel Araştırmalarda Görüşme Tekniği" adlı makalelerinde Şekil 3.2.'deki haliyle kavramsallaştırmışlardır.

Şekil 3.2. Görüşme Tekniğinin Yedi Aşaması (Dömbekci ve Erişen, 2022).

Görüşme Yöntemi kullanılırken bir diğer dikkat edilmesi gereken husus ise görüşme formu hazırlama sürecidir. Görüşme formu hazırlanırken dikkat edilmesi gereken ilkeler şu şekilde sıralanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008):

- Sorular kolay anlaşılabilir olmalıdır,
- Açık uçlu sorular kullanılmalıdır,
- Odak sorular hazırlanmalıdır,
- Çeşitli yönlendirmelerden kaçınılmalıdır,
- Çok boyutlu türden sorular hazırlanmalıdır,
- Hazırlanan sorulara ek olarak alternatif sorular da hazırlanmalıdır,
- Farklı türden sorular kullanılmalıdır,
- Sorular mantıklı bir birimde düzenlenmelidir,
- Sorular geliştirilmelidir.

Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği araştırmacıların kaynak ve zaman tasarrufu etmek ve en iyi görüşmeyi yapmak adına oldukça düzenli ve disiplinli çalışmaları gerekmektedir. Tez çalışması kapsamında veri toplama aracı olarak görüşme formları kullanılmış olup, soruların kısa ve net olması, doğrudan dijital araca yönelik olmasına özen gösterilmiştir.

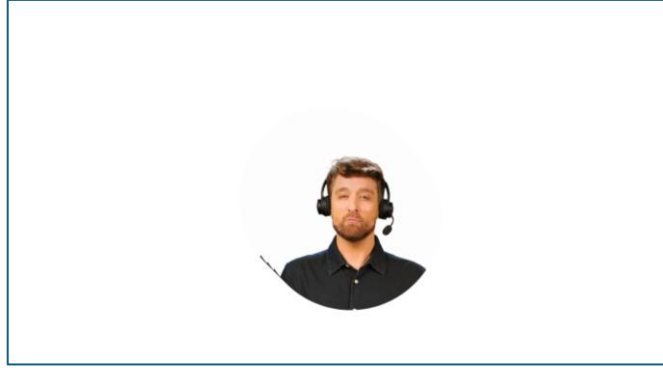
3.6. Araştırma Deseni ve Yapay Zekâ Destekli Model Tasarımı

Çalışma bir eylem araştırmasıdır. Eylem araştırmasında temel bir problem ele alınır, onun çözümü için çeşitli araçlar geliştirilir ve geliştirilen aracın ne ölçüde çözüm getirdiği ve iyileştirilmesi gereken taraflar belirlenir (Bogdan ve Biklen, 1998). 1940’larda sosyal problemlerin çözümünün araştırılması, toplumsal değişimin sağlanması için ilk kez Lewin tarafından sözü edilen eylem araştırmalarında eleştiriler sorgulamalar yoluyla kişilerin yaşam kalitelerinde iyileşme, etkinlik ve verimlikte artış, değişim yönünde istek ve yeni durumla ilgili farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır (Lewin 1946; Levin ve Greenwood,2001; Reason ve Bradbury, 2001). Bu çalışmada yapay zekâ destekli sesli ve görüntülü bir avatarlı video tasarımı yapılarak kullanıcılarda, turizm polisi uygulamasının dijital olarak kullanılabileceğiyle ilgili bir farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Geliştirilen uygulama Canva ve HeyGen AI uygulamaları aracılığıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda video geliştirme ve avatar tasarımı aracılığıyla, Türkçe dilinde hizmet veren mobil cihazlardan erişimi olan bir dijital uygulama geliştirilmiştir. Tasarım aşamasının işlem adımları şu şekilde özetlenebilir:

- Avatar seçimi
- Dil seçimi (Türkçe)
- Avatarın seslendireceği kısa metnin seçimi
- Metnin sisteme aktarılmasıyla avatarın seslendirilmesi
- Son kontroller ve paylaşım.

Sürecin ilk aşaması olan avatar seçiminde, sade, yalın, düz renklere sahip bir görselden yararlanılmıştır. Görsel 3.1’de çalışma kapsamında seçilen avatar yer almaktadır. Seçilen görselde dikkat dağıtıcı veya dikkat çekici renklerin olmamasına özen gösterilerek, konuşma metnine odaklanılması ve kolay anlaşılması istenmiştir. Başlangıç aşamasında tek bir dille çalıştırılan avatar, girilen metni Türkçe olarak seslendirmekte diğer dil seçenekleriyle de seslendirme yapılabilmektedir.

Görsel 3.1. Seçilen Avatarın Video Ekran Alıntısı

Avatarın seçileceği kısa metnin seçiminde uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu kapsamda en az 5 yıllık deneyime sahip üç polis memuruyla görüşülerek kısa bir metin oluşturulmuştur. Bu kapsamda kısa bir giriş için seçilen metin şu şekildedir:

“Turizm Polisi turistik bölgelerde güvenliği sağlamak, rehberlik hizmeti vermek ve ziyaretçilerin huzurlu bir tatil geçirmelerini temin etmek gibi başlıca görevleri vardır. Turistlere hanutçuluk, sahte polisler, taksimetre dolandırıcılığı ve hırsızlık gibi konulara karşı yardımcı olmak turizm polislerin görevidir.”

Bu metnin seçilmesindeki amaç, turizm polisinin kısaca görevlerini uygulamayı kullananlara aktarmak, hangi konularda destek alabileceklerini göstermek, bölgeyle ilgili basit rehberlik yardımında bulunmak ve diğer ek hizmetler konusunda kısa bir bilgi vermektir. Bu metnin başına, genel bir giriş ve avatarın kendini turizm polisi olarak tanıttığı bir metin de eklenmiştir. Detaylar uygulama içinde yer almakta ve izleyen bölümde açıklanacaktır.

Tez çalışması kapsamında geliştirilen uygulamada avatar dili seçiminde Türkçe tercih edilmiştir. Veri toplama sürecinin henüz sezon başında olması sebebiyle yabancı turistlerin turizm bölgelerini ziyarete gelmedikleri varsayıp, uygulama yerel turistlere gösterilerek düşüncelerini görüşme formundaki sorulara bağlı kalarak değerlendirmeleri istenmiştir. Ayrıca kurum içindeki personele de uygulama izlettirilerek değerlendirmeleri istenmiştir. Kurum içi personeline teknik deneyim ve konu uzmanlıkları nedeniyle ziyaretçilere sorulan sorulardan farklı sorular yönlendirilmiş, uygulamanın geliştirilmesi için kendilerinin fikirleri alınmaya çalışılmıştır. Geliştirilen uygulamanın masa üstü son kontrolleri ve testleri, mobil araçlarda çalışıp çalışmadığı test edildikten sonra veri toplama aşamasına hazır hale getirilmiştir.

3.7. Veri Toplama

Bu çalışmada geliştirilen turizm polisi uygulamasıyla ilgili kullanıcı görüşlerinin toplanması için yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Osmaniye İl'i Taşra Teşkilatında görevli orta ve üst kademe yöneticilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmede uygulamanın içeriğini ve tasarımının yeterliliğini değerlendirmeleri, turizm polisiyle ilgili nasıl bir uygulama geliştirilmesi gerektiğiyle ilgili çalışanların fikir ve önerileri toplanmıştır. Katılımcı görüş ve değerlendirmelerine ilişkin veriler görüşmeci tarafından not alınarak toplanmış, ses kayıt cihazı kullanılmamıştır. Bu kapsamda toplanan veriler tabloya aktararak analize hazır hale getirilmiştir.

Çalışma kapsamında geliştirilen uygulamanın bölgeyi ziyaret edecek turistler tarafından kullanılacak olması nedeniyle ziyaretçi görüşüne de ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle geliştirilen uygulamayı Adana Antalya, Osmaniye ve Alanya'da bölgeyi ziyaret eden kişilerce değerlendirmeleri istenmiştir. Bu kapsamda kendilerine avatar eklentili video izlettirildikten sonra uygulamayı genel hatlarıyla değerlendirmeleri, dijital turizm polisi uygulamasıyla ilgili ek neler yapılabileceği konusunda fikirlerini paylaşmaları istenmiştir.

3.8. Veri Toplama Aracı

Tez çalışması kapsamında veri toplama aracı görüşme formudur. Veri toplamada farklı iki grup üzerinde çalışılmıştır. Uygulamanın teknik bilgi ve uzmanlıkları nedeniyle Emniyet Teşkilatı bünyesinde yer alan polis memurlarınca değerlendirilmesi için demografik soruları takiben aşağıda yer alan 3 sorudan oluşan bir görüşme formu kullanılmış olup, görüşme soruları şu şekildedir:

Soru - 1: Turizm Polisi ve turistik bölgelerde güvenlikle alakalı nasıl bir uygulama geliştirilebilir, açıklar mısınız?

Soru – 2: Turizm polisi ve turist güvenliğiyle ilgili ek neler yapılabilir?

Soru – 3: Geliştirilen uygulamayı yeterli buldunuz mu? yapılmasını istediğiniz değişiklikler nelerdir, sıralayınız.

Çalışma kapsamında diğer bir örneklem grubu yerli ve yabancı turistlerdir. Bu kapsamda Adana, Antalya ve Osmaniye illerinde ve Alanya'da 28 kişiye geliştirilen

uygulamayı değerlendirmeleri istenmiştir. Ziyaretçilere görüşme kapsamında yöneltilen sorular şu şekildedir:

Soru -1: Geliştirilen uygulamayı değerlendirir misiniz?

Soru – 2: Dijital Turizm Polisi uygulaması hakkında ek neler yapılabilir, sıralar mısınız?

Her iki örneklem grubuna katılımcıların seçiminde temel kıstas daha önce en az iki yapay zeka aracını kullanmalarıdır. En az iki yapay zeka uygulamasını kullanan kişiler örneklem grubuna dahil edilmiştir.

3.9. Örneklem Seçimi

Tez çalışması kapsamında iki örneklem grubundan araştırma verileri toplanmıştır. Bu kapsamda ilk grup, emniyet teşkilatı içerisinde kolayda örnekleme yoluyla, en az iki yapay zekâ aracını kullanan ve/veya dijital uygulamalarına aşina kişileri oluşturmaktadır. Örnekleme ilişkin bilgiler Tablo 3.2’dir.

Tablo 3. 2. Örneklem Bilgisi

	Örneklem 1	Örneklem 2
Katılımcı	Kurum içi personel	Ziyaretçiler
Katılımcı sayısı	14	28
Katılımcı yeri	Osmaniye, Adana	Alanya, Antalya, Adana

Çalışmada dış geçerliliği sağlamak için örneklem çeşitlemesine gidilmiş, bağımsız iki örneklem grubuyla araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada çeşitliliğin artırılması için farklı pozisyon, şehirler ve kişilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Toplamda 42 kişiyle görüşmeler gerçekleştirilmiş olup birinci örnekleme 14 kişilik kurum içi katılımcılar oluşturmaktadır. Araştırmacının zaman, maliyet, izinler vb. gibi kısıtlar nedeniyle kolayda örneklem prensiplerine uygun seçtiği Osmaniye’de 14 adet katılımcıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer bir örnekleme ise bu uygulamayı asıl kullanacak kişiler, turistler oluşturmaktadır. Bu kapsamda en az iki yapay zekâ uygulamasını kullanan kişiler örneklem grubuna dahil edilmiştir. İkinci örnekleme ise 28 kişilik yerli ve yabancı turistler oluşturmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Çalışmada 42 (28+14) kişiyle görüşülmüştür. Görüşme soruları Ek1 ve 2’de olup, katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Tablo 4.1’de özetlenmiştir.

Tablo 4. 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcılar	Cinsiyet (Kadın- Erkek E)	Eğitim Durumu
Kurum İçi	K:0, E:14	4 Yüksek lisans 9 lisans 1 ön lisans
Ziyaretçiler	K:20, E:8	3 yüksek lisans 19 lisans 1 doktora 3 ön lisans 2 lise

Görüşmeler ortalama 8 dakika sürmüş olup, uygulamayı değerlendirmeleri istenen tüm sorulara yanıt vermiştir. Bu nedenle tüm görüşme verileri araştırmada kullanılmıştır. Bu kapsamda toplamda 28 kişiyle görüşülmüştür. Ziyaretçilere yöneltilen sorular Ek 2’de olup katılımcılardan toplanan yanıtlar Ek3’te yer almaktadır. Sorulara verilen yanıtlar Tablo 4.2’de özetlenmiştir.

Tablo 4.2. Ziyaretçi Görüşme Verileri

Ana Kategori	Alt Kategori	f	Katılımcı(lar)
1. Uygulamanın Etkililiği	Faydalı ve yenilikçi bulunması	6	ChatGPT, Deepseek, ChatGBT, Diğer
	Kullanıcı dostu yapı	3	ChatGPT, Diğer
	Ulusal/toplumsal fayda	3	ChatGBT, Diğer
	Turizm alanında katkı	3	ChatGPT, Google Asistan, Siri
2. Geliştirilebilirlik	Teknik geliştirme ihtiyacı	4	ChatGBT, Diğer
	Çoklu dil desteği	6	ChatGPT, ChatGBT, Diğer
	Yaygınlaştırma / erişim	3	ChatGBT, Diğer
	Sürdürülebilirlik / entegrasyon	4	ChatGPT, Diğer
3. Teknolojik İşlevler	Görsel ve sesli içerik	5	ChatGPT, Deepseek, Diğer
	Konum ve harita entegrasyonu	3	ChatGPT, Google Asistan
	Güvenlik işlevleri	4	ChatGPT, Siri, Diğer
4. Özel Kullanıcı Grupları	Erişilebilirlik	3	Deepseek, Diğer
5. Yasal ve Toplumsal Boyut	Güvenlik/önleyici sistem	2	Diğer
	Yabancı kullanıcılarla iletişim	2	ChatGPT, Diğer

Tablo 4.2’de sunulan bulgular, katılımcı görüşlerinden elde edilen verilerin sistematik biçimde analiz edilmesi sonucunda belirlenen ana ve alt kategorilere dayalı olarak yapılandırılmıştır. Uygulama hakkındaki değerlendirmeler, içerik çözümlemesi yöntemiyle anlamlı kümeler hâlinde sınıflandırılmış; ortaya çıkan beş ana kategori aracılığıyla kullanıcı algılarına ilişkin çok katmanlı bir görünüm elde edilmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından, uygulamanın yenilikçi ve işlevsel bir fikir olduğu yönünde ortak bir görüş bildirilmiştir. Bu çerçevede, "parlak fikir", "yeni nesil teknoloji" ve "özgünlük" gibi kavramsallaştırmalar öne çıkmıştır. Aynı zamanda, kullanıcı dostu arayüz tasarımının da deneyimi olumlu yönde etkilediği ve erişilebilirliğin uygulamanın temel avantajlarından biri olduğu vurgulanmıştır. Toplumsal yarar sağlayan yönleriyle birlikte, özellikle turizm alanındaki katkılar da dikkat çekmiştir; bu bağlamda, turist güvenliğinin artırılması ve suç oranlarının azaltılmasına katkı sunabileceği yönünde değerlendirmelere yer verilmiştir.

Geliştirilebilirlik başlığı altında toplanan değerlendirmeler, uygulamanın esnek ve gelişmeye açık bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Alt kategoriler düzeyinde ise, çoklu dil desteği, sistem entegrasyonu ve sürdürülebilirlik odaklı çözümler gibi teknik iyileştirme önerileri ön plana çıkmıştır. Ayrıca, kullanıcı profillerinin kaydedilmesine yönelik beklentiler de uzun vadeli kullanım açısından önemli bulunmuştur.

Teknolojik işlevsellik kapsamında, fotoğraf çekimi, sesli yönlendirme ve konum belirleme gibi dijital özelliklerin kullanıcı deneyimini zenginleştirdiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, güvenlik odaklı çözümler arasında acil durum butonu ve biyometrik tanıma sistemlerinin entegrasyonuna yönelik beklentiler dile getirilmiştir.

Kapsayıcı tasarım özellikleri, özellikle yaşlı bireyler ve görme engelliler gibi özel kullanıcı gruplarına hitap eden sadeleştirilmiş arayüz seçenekleriyle ilişkilendirilmiştir. Bu bulgular, uygulamanın yalnızca işlevsellik değil, aynı zamanda erişilebilirlik açısından da bütüncül bir tasarım anlayışı benimsediğini göstermektedir.

Son olarak, yasal ve toplumsal boyutlara ilişkin değerlendirmelerde, güvenlik temelli kullanım biçimlerinin yanı sıra yabancı kullanıcılarla iletişimi kolaylaştıracak çeviri destekli yapıların da önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu tür özelliklerin, uygulamanın kültürlerarası etkileşimi kolaylaştırıcı rolünü pekiştirdiği düşünülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, elde edilen bulgular uygulamanın teknik, kullanıcı deneyimi ve sosyokültürel düzeylerde çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcıların beklentilerinin büyük ölçüde karşılandığı, ancak belirli alanlarda geliştirilmeye açık yönlerin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Geliştirilen uygulamanın Emniyet Teşkilatı içindeki personelce de değerlendirilmesi istenmiştir. Bu nedenle 14 kurum içi personelinden toplanan veriler Ek 4'te yer almakta olup, bu yanıtlar doğrultusunda elde edilen sonuçlar Tablo 4.3'te özetlenmiştir.

Tablo 4.3. Kurumiçi Katılımcı Görüşmelerine İlişkin Veriler

Ana Kategori	Alt Kategori	f	Katılımcı(lar)
1. Erişilebilirlik ve Kullanım Kolaylığı	Uygulamanın kolay ulaşılabilir olması	5	1, 2, 3, 4, 11
	Dil seçeneklerinin çeşitliliği	6	3, 5, 6, 8, 9, 14
	Çevrimdışı kullanım	3	5, 6, 7
2. Güvenlik Hizmetleri	Turizm polis sayısının artırılması	5	4, 8, 11, 12, 13
	Güvenlik noktalarının oluşturulması	6	1, 3, 7, 8, 9, 10
	Güvenlik görevlilerinin donanımı	3	3, 4, 10
	Olası tehditlerin haritalanması	3	6, 7, 12
3. Bilgilendirme ve Farkındalık	Turist bilgilendirme sistemi	5	2, 8, 9, 10, 14
	Eğitim ihtiyacı	3	8, 9, 10
4. Teknik Geliştirmeler	Harita ve konum entegrasyonu	6	1, 3, 4, 5, 10, 14
	Fotoğraf, video ve içerik ekleme	2	12, 13
	Sistem güvenliği ve doğrulama	2	10, 13

1. Uygulamanın Erişilebilirliği ve Kullanım Kolaylığı: Katılımcı görüşlerine göre, uygulamanın sade ve ulaşılabilir yapısı, farklı kullanıcı profilleri açısından önemli bir avantaj olarak değerlendirilmiştir. Özellikle yaş grupları arasında değişen dijital okuryazarlık düzeylerinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmış; bu doğrultuda, çoklu dil desteği, çevrimdışı kullanım seçeneği ve sadeleştirilmiş arayüz gibi unsurların

sistemde yer alması gerektiği belirtilmiştir. Elde edilen bulgular, uygulamanın geniş kullanıcı kitlesine hitap eden, kamuya açık ve kapsayıcı bir dijital çözüm olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

2. Güvenliğe Yönelik Hizmetlerin Geliştirilmesi: Güvenlikle ilişkili önerilerde, özellikle turistik bölgelerdeki fiziksel güvenlik önlemlerinin artırılması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Polis varlığının artırılması, kalabalık alanlarda görünür güvenlik birimlerinin konuşlandırılması ve mevcut ekipmanların modernize edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, potansiyel tehditlerin dijital haritalar aracılığıyla önceden tespit edilmesi ve buna bağlı olarak proaktif güvenlik planlamalarının yapılması gerektiği yönünde güçlü bir beklenti dile getirilmiştir. Görsel uyarı sistemleri ve donanım desteği de öneriler arasında yer almıştır.

3. Bilgilendirme Stratejileri ve Farkındalık Yaratma: Kurumiçi katılımcılar tarafından yalnızca fiziksel güvenliğin değil, aynı zamanda kullanıcıların doğru biçimde bilgilendirilmesinin de sistem başarısı açısından kritik olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, kültürel farkındalık eğitimleri, bilgilendirici broşürler ve çok dilli personel desteği gibi araçların etkin şekilde kullanılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca, güvenlik personeline yönelik iletişim becerilerini geliştirmeye dönük hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması gerektiği yönünde de görüş birliği oluşmuştur.

4. Teknik Altyapının Güçlendirilmesi: Teknolojik gereksinimlere ilişkin değerlendirmelerde, sistemin mevcut teknik kapasitesinin daha da geliştirilmesi gerektiği sıklıkla dile getirilmiştir. Harita entegrasyonu, konum bazlı bildirim altyapısı, görsel içerik yükleme yetenekleri ve veri güvenliği gibi unsurlar, kullanıcı beklentileri arasında ön plana çıkmaktadır. Özellikle sahte uygulamalara karşı koruyucu sistemlerin geliştirilmesi ve ilgili yasal çerçeveye tam uyum sağlanması yönünde talep oluşmuştur. Görsel-işitsel içerik desteği ise, kullanıcı deneyimini zenginleştiren önemli bir katkı alanı olarak değerlendirilmiştir.

Genel Değerlendirme: Kurumsal düzeyde sunulan görüşler, uygulamanın yalnızca teknik yeterlilikle değil, aynı zamanda erişilebilirlik, güvenlik ve iletişim eksenlerinde de bütüncül biçimde yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu çok yönlü yapı, kullanıcı memnuniyetinin artırılmasına ve güvenlik performansının sürdürülebilir biçimde iyileştirilmesine katkı sağlayacak stratejik bir yaklaşımın benimsendiğini göstermektedir.

SONUÇ

Üretken Yapay zekâdaki hızlı ilerlemeler, GPT teknolojisindeki gelişmeler, herkese açık yapay zekâ uygulamalarının gelişmesi ile birlikte dijital araçların yayılımı ve kullanım hızı artmıştır. Süreçlerin dijital ortama aktarıldığı ve bu araçlarla yapıldığı sektörlerin en başında emek yoğun sektörler gelmektedir. Bunlardan biri de turizmdir. Yer yön bulma, biletleme, tur planlama, yeme-içme organizasyonu bunlardan birkaçıdır.

Turizme katılımı belirleyen en temel faktörlerin başında güvenliğin geldiği önceki çalışmalarda belirtilmiştir (Bilgiçli 2022; Karataş, 2024; Karaman ve Polat,2020; Erbaş vd. ,2017; Erdoğan ve Erdoğan, 2022; Cüntay, 2019). Günümüzde teknolojinin ve dijital araçların bu kadar yoğun kullanıldığı turizm sektöründe ziyaretçi güvenliğinde de bu araçların kullanılması kaçınılmazdır. Bu nedenle bu tez çalışmasında turizm hareketliliğinin yoğun olduğu bölgelerde turizm polisleri için dijital bir araç önerilmiştir.

Turizm ve güvenlik, turizm polisi ve turist güvenliği ile ilgili yapılan çalışmalarda çalışmaların polislerin dil becerileri, görgü, nezaket kuralları, turizm polisi ve hizmet kalitesi ilişkisi konularında (Aldohon 2014; Nordin ve Khalid, 2021; Bayhan ve Ünlüöner, 2016; Ingias, vd. 2024; Lapez vd. 2017; Liptapallop, 2008; Wichasin ve Dounghummes, 2014; Sae-Jeng, 2018; Siwayingsuwan, 2015) yoğunlaştığı görülmüştür. Turizmi olumsuz etkileyen en önemli güvenlik zafiyetlerinden bazıları ise terörizm, yabancılara karşı işlenen cinsel taciz, kapkaç suçları, turizm işletmelerinde güvenlik ve terör olarak karşımıza çıkmaktadır (Zsolt, 2021; Karaman ve Polat,2020; Erbaş vd. 2017; Cüntay, 2019; Çelik ve Karaçuka 2017; Rahman ve Islam, 2023; Yeşiltaş vd. 2008). Tüm bu çalışmalar turizm, güvenlik, terörizm gibi konularda yoğunlaşmış ve pratikte şu an aktif olmayan bir turizm polisi uygulamasına rastlanmıştır. İlaveten, turizm polisiyle ilgili dijital bir turizm uygulamasına pratikte ve alan yazında rastlanmamıştır. Tez çalışmasında ele alınan konu ve geliştirilen uygulamanın ilk olması, ayrıca konuyu ele alış yönüyle pratiğe ve teoriye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tez çalışmasında geliştirilen uygulamanın etkinliği yerli ve yabancı ziyaretçiler ve kurum için personelce değerlendirilmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen görüşmelerde uygulamanın yeterliliği, etkili ve dijital çağa uyum sağlayabilecek bir araç olması nedeniyle önemli olduğu ve dil seçeneği noktasında ilaveler yapılması gerektiği şeklinde görüşler bildirilmiştir. Bu görüşlere bakıldığında uygulamanın pratikte kullanılabilir olduğu ve etkin bir araç olarak fonksiyon göreceği sonucuna ulaşılmıştır.

Dijital teknolojilerin her yeri çepeçevre sarıp sarmaladığı bu çağda turist güvenliğinde de bu araçların kullanılması, bölgede olan güvenliği artırması, proaktif ve anlık çözümler geliştirmesi, kurumların iş yükünü azaltması nedenleriyle tez çalışması kapsamında geliştirilen bu aracın pratik yaşamda kullanışlı bir araç olacağı, teoride de turizm ve güvenliğin dijitalleşmesi konularında hizmet vereceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara, geliştirilen yapay zekâ aracının kapsam ve içerik olarak güncellenerek, turizm dışında farklı alanlarda güvenliğe ihtiyaı olan meslek çalışanları ve turizm için de işletme ölçeğinde de aktif olarak kullanılabilir bir araca dönüştürülmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, A., & Atsız, O. (2017). *Turizm, terörizm ve siyasi istikrarsızlık*. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt 28, Sayı 1, Bahar: 110 - 137, .ÇEVİRİ
- Akkuş, Z., & Efe, T. (2016). *Türkiye’de Kültür ve Turizm Bakanlığı’na Bağlı Müzelerin Güvenliği ve Polisin Rolünün Değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 204-226.
- Aksu, M. ve Aktaş, A. R. (2013). *Yabancı Turistlerin Güvenlik Algılarının Analizi: Alanya Örneği Analysis of Security Perceptions of Foreign Tourists: The Case of Alanya*.
- Aldohon, H. I. (2014). *English for Specific Purposes (ESP) for Jordanian Tourist Police in Their Workplace: Needs and Problems*. International Education Studies, 7(11), 56-67.
- Alp, G., & Ünlü, B. Ç. (2019). *Turizm ve suç ilişkisinin bibliyometrik haritalama ile incelenmesi*. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(2), 213-228.
- Apaydın, C. (2011). *Taksirle yaralama suçu*. Ankara Barosu Dergisi, (1).
- Arslan, Ç. (2002). *Memura Aktif Mukavemet Suçu ve Bazı Suçlarla İçtimai Sorunu*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 51(2).
- Artuk, M. E. (2006). *Cinsel Taciz Suçu TCK. m. 105. Çalışma ve Toplum*, 4(11), 29-44.
- Ateş, H. (2016). *Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde Turizm Algısı VE Turizmin Geliştirilmesi Stratejileri*. Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management, 11(2).
- Aydın, M. (2008). *Kamu Performans Yönetimi ve Polis Teşkilatı Üzerine Bir Çalışma*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Aymankuy, Ş., Güdü Demirbulat, Ö., & Aymankuy, Y. (2016). *Yerli turistlerin güvenlik algılarının belirlenmesi - Güneydoğu Anadolu Bölgesi örneği*. International Journal of Human Sciences, 13(1), 965-981.
- Bağcı, S. (2016). *Ulusal güvenliğin sağlanması açısından iç güvenlik istihbaratının önemi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). Yayınlanmış Yüksek Lisans tezi

- Bahar, A. (2021). 'Yenidünya' Kent Yaşamında Polisin Dijital Dönüşümü: Turizm Güvenliği Mobil Uygulaması. İDEALKENT, 12(34), 1854-1877. <http://doi.org/10.31198/idealkent.847048>
- Bahar, O., & Bilen, K. (2020). Turizmde güvenlik algısının Türkiye ekonomisine etkisine. Güvenlik Bilimleri Dergisi, Özel Sayı (International Security Congress Special Issue), 185-206.
- Baldwin, D. A. (1997). *The Concept of Security, Review of International Studies*. C.23, S. 01, ss.5-26.
- Balkaner, S. Y. (2023). *Yerli turistlerin sağlık ve güvenlik algılarının satın alma davranışlarına etkileri* (Doctoral dissertation, Balıkesir University (Turkey)).
- Baltacı, A. (2019). *Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?*. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.
- Bayhan, İ., ve Ünlüöner, K. (2016). *Turist Tercihlerinde Güvenliğe İlişkin Tutumlarının Etkisi: Bir Alan Araştırması*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15(56).
- Bengtsson, M. (2016). *How to plan and perform a qualitative study using content analysis*. NursingPlus Open, 2, 8-14.
- Bilgiçli, İ. (2022). *Yerli Turistlerin Güvenlik Algılarının İncelenmesi: Taraklı Örneği*. International Journal Of Tourism And Destination Studies (IJOTADS), 1(1), 25-39.
- Bilgili, M., Kar, H., Yavuz, E. ve Akgül, E. FARİK ve Mümeyyizlik, Gasp ve Hırsızlık. Turkish Journal of Forensic Medicine, 16(1), 18-22.
- Bogdan, R. and Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research for education*. Allyn & Bacon Boston, MA
- Bozkurt, M., F. (2011). *Türk Polis Teşkilatında Yeniden Yapılanma Süreci Kapsamında Toplum Destekli Polislik Uygulamaları, Sonuçları ve Etkileri: Niğde İlinde Bir Uygulama*. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Buzan, B. (2015). *İnsanlar, Devletler ve Korku*. Ankara: Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi Yayınevi.
- Cengiz, E., & Kırkbir, F. (2007). *Yerel halk tarafından algılanan toplam turizm etkisi ile turizm desteği arasındaki ilişkiye yönelik yapısal bir model önerisi*. Sosyal Bilimler Dergisi

- Chen, R. J., & Noriega, P. (2004). *The impacts of terrorism: Perceptions of faculty and students on safety and security in tourism*. Journal of Travel & Tourism Marketing, 15(2-3), 81-97.
- Crabtree, B. F. and Miller, W. L. (1999). *Doing qualitative research*. sage publications.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative*. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.
- Cüntay, M. (2019). *İstanbul destinasyonunda yaşanan terör olaylarının turizm ve hotelcilik sektöründe yarattığı kriz, sorunlar ve çözüm önerileri* (Master's thesis, Balıkesir University (Turkey).
- Çalışkan, M. ve Mencik, Y. (2018). *İstanbul'a Gelen Yabancı Turistlerin Şüpheli Olarak Müdahil Oldukları Suçların Türleri Ve Sayılarının Karşılaştırılması*. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (66), 71-81.
- Çam, O. ve Çılgınoğlu, H. (2020). *İstanbul'da gerçekleştirilen terör saldırılarının incelenerek bu destinasyonun imajının turistlerin zihinlerinde oluşturdukları algıların değerlendirilmesi*. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(2), 271-283.
- Çelik, N., ve Karaçuka, M. (2017). *Terör saldırılarının turizm sektörü üzerindeki etkileri: Türkiye örneğinde ampirik bir analiz*. Ege Academic Review, 17(3), 313-322.
- Çelikpala, M. (2014). *"Enerji güvenliği: NATO'nun Yeni Tehdit Algısı"*. Uluslararası İlişkiler Dergisi, 10(40), 74-99.
- Demirezen, B. (2019). *Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Turizm Sektöründe Kullanılabilirliği Üzerine Bir Literatür Taraması*. Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(1), 1-26.
- Dömbekci, H. A. ve Erişen, M. A. (2022). *Nitel araştırmalarda görüşme tekniği*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 141-160.
- Engerer, H. (2011). *Security as a Public, Private or Club Good: Some Fundamental Considerations*, Defence and Peace Economics, Sayı: 22 (2), ss.135-145.
- Erbaş, G. (2020). *Dağlık Karabağ Meselesi: Bölgesel Güvenlik Dinamikleri Üzerine Bir Değerlendirme*. Güvenlik Çalışmaları Dergisi, 22 (2) , 167-181 .
- Erbaş, M., Balcı, Y., Karbeyaz, K., Göçeoğlu, Ü. Ü. (2017). *Muğla'da Yabancı Uyruklu Cinsel Suç Mağduru Olguların Değerlendirilmesi / Evaluation of Foreign Victims of Sexual Assault in Mugla*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Dergisi, 4(1), 21-27.

- Erdem, E. İ. (2016). *İnsani Güvenlik Kavramı Bağlamında Çevre Güvenliği*. Gazi Akademik Bakış, Cilt: 10 Sayı: 19, 255-281. DOI: 10.19060/gav.321016
- Erdoğan, Z. Y., ve Erdoğan, Ç. (2022). *Toplumsal Organlara Yabancılaşmanın Aşılmasında Müzelerin İşlevi: TC Polis Müzesi (The Function of Museums in Overcoming Alienation to Social Organs: TC Polis Müzesi)*. Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 10(4), 3774-3777.
- Fischer, D. (1993). *Non-Military Aspects of Security: A System's Approach*. Dartmouth, UNIDIR and Dartmouth Publishing Company.
- Forrester, M. A. and Sullivan, C. (2018). *Doing qualitative research in psychology: A practical guide*. New York: Sage.
- Fossey, E., Harvey, C., McDermott, F. and Davidson, L. (2002). *Understanding and evaluating qualitative research*. Australian and New Zealand journal of psychiatry, 36(6), 717-732.
- Genç, K. ve Türkay, O. (2021). *Turizmin Aynasından Toplumsal Dengesizliklerin Yansımaları: Magandalık Örneği*. Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(3), 360-377.
- George, B. (2024). Towards Safer Journeys: Exploring the Potential of AI in Tourism Security. IJSTH, (23), 1.
- Ghaderi, Z., Saboori, B., & Khoshkam, M. (2017). *Does security matter in tourism demand?*. Current Issues in Tourism, 20(6), 552-565.
- Golafshani, N. (2003). *Understanding reliability and validity in qualitative research*. The qualitative report, 8(4), 597-606.
- Gökçearslan Çifci, E. (2009). *“Kapkaç Suçundan Hüküm Giyen Yetişkinlerin Sosyo-Demografik Özellikleri ve Sapma Davranışlar Açısından İncelenmesi”*. Aile ve Toplum, 5(18), 73-85.
- Gökçen, A. (2013). *Belgede Sahtecilik Suçları*, Ankara, Adalet, 2013, s.27
- Guba, E. G. and Lincoln, Y. S. (1994). *Competing paradigms in qualitative research*. Handbook of qualitative research, 2(105), 163-194.
- Hall, C. M., Timothy, D. J., & Duval, D. T. (2004). *Security and tourism: towards a new understanding?*. Journal of Travel & Tourism Marketing, 15(2-3), 1-18.
- <https://polisdergisi.pa.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 03.03.2025).
- <https://polisdergisi.pa.edu.tr/istanbule28099da-e28098turizm-polisie28099-donemi-1094-haber> (Erişim Tarihi: 07.04.2025).

- <https://polisnoktasi.com/turizm-polisi-nasil-olunur/> (Erişim Tarihi: 11.03.2025).
- <https://www.gazetevatan.com/gundem/baris-gelini-ne-tecavuz-etti-bogdu-calilara-atti-172605> (Erişim Tarihi: 01.03.2025).
- <https://www.turizmgunlugu.com> (Erişim Tarihi: 28.03.2025).
- Ingthias, L. L., Sujana, I. M., Susanti, N. W. M., & Kamaludin, K. (2024). *Needs Analysis for Designing English Course for Tourist Police in Mandalika Special Economic Zone*. Jurnal Ilmiah Profesi Pendidikan, 9(4), 2457-2463.
- Kahraman, H. (2022). *Küresel güvenlikte biyolojik tehditler: Covid-19 salgını bağlamında bir analiz (Biological threats in global security: An analysis within the pramework of the covid-19 pandemic)*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmış Yüksek Lisans tezi)
- Kahya, Y. (2015). *Suç Teorileri Işığında Türkiye’de Kaçakçılık Olgusu: Toplumsal Nedenleri, Boyutları ve Algısı*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(3), 159-178.
- Karagöz, E. (2024). *Türk Polis Teşkilatı’nın Katıldığı Uluslararası Antlaşmalar ve İş Birliklerinin Ulusal Güvenliğe Etkisi*. İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Karaman, S., & Polat, T. (2020). *Turizm ve güvenlik ilişkisi (Doğu ve güneydoğu anadolu bölgelerini ziyaret eden yerli turistlere yönelik araştırma)*. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 25, 369-397
- Karataş, A. (2024). *Turistlerin risk ve güvenlik algılarının algılanan değer ve destinasyon tercihine etkisi*.
- Karataş, Z. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi, 1(1), 62-80.
- Ko, Y. D. ve Song, B. D. (2021). *Application of UAVs for tourism security and safety*. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 33(8), 1829-1843.
- Kövári, I., & Zimányi, K. (2010). *Safety and security in the age of global tourism*. Applied Studies in Agribusiness and Commerce, 4(5-6), 67-69.
- Kuloğlu, G. (2015). *İç Güvenlik İstihbaratı Ve Kolluk Abd Örneği*. Beta basım A.Ş. 1. Baskı 2015-İstanbul
- Kumbasar, Z. (1988). *Turizmin gelişmesinde emniyet faktörü ve turizm polisi uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

- Küçükşahin, A. (2006). *Güvenlik Bağlamında, Risk ve Tehdit Kavramları Arasındaki Farklar Nelerdir ve Nasıl Belirlenmelidir?*. Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2(4).
- Kvale, S. (1994). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing*. USA: Sage.
- Lapez, T. M. C., Jumawid, M. B., Lajera, J. C., Maranga, A. C., & Molina, S. O. (2017). *Tourist Police Officers' Compliance with Republic Act 9593*. ACADEME University of Bohol, Graduate School and Professional Studies, 10(1), 65-77.
- Levin, M., & Greenwood, D. (2001). Pragmatic action research and the struggle to transform universities into learning communities. *Handbook of action research: Participative inquiry and practice*, 103-113.
- Lewin, K. (1946). Action research and minority problems. *Journal of social issues*, 2(4), 34-46. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1946.tb02295.x>
- Liptapallop, W. (2008). *Using responsive evaluation to change Thai tourist police volunteer programs* (Doctoral dissertation, Victoria University).
- Mataković, H. ve Cunjak Mataković, I. (2019). *The impact of crime on security in tourism*. Security and Defence Quarterly, 27(5), 1-20.
- Maxwell, J. A. (2008). *Designing a qualitative study*. The SAGE handbook of applied social research methods, 2, 214-253.
- McIntosh, R. W., Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (1995). *Pleasure travel motivation*.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education*. Revised and Expanded from "Case Study Research in Education.". San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.
- Morgan, G. and Smircich, L. (1980). *The case for qualitative research*. Academy of management review, 5(4), 491-500.
- Morse, J. M. (2016). *Mixed method design: Principles and procedures*. New York: Routledge.
- Neuman, W. L., and Robson, K. (2014). *Basics of social research*. Pearson Canada Toronto.
- Norfarah, N., & Siti-Nabiha, A.K. (2021). *Tourist police service quality and service culture influence on tourists' confidence*. Journal of Tourism, Hospitality & Culinary Arts, 13(1), 15-36

- Öncel, A. (2010). *Turistik bölgelerde hava limanlarında görevli güvenlik personelinin etik kuralları algılama biçimlerinin değerlendirilmesi (İstanbul ve Antalya örneği)* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi (Turkey)).
- Özçoban, E., ve Gölpınar, H. (2020). *Güvenlik Özgürlük İkileminde Küresel Turizmin Risk ve Fırsatları*. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(3), 3038-3050.
- Özüşen, B. (2024). *Turistlerde Karar Vermede Etkili Bir Faktör Olarak Suç Olgusu*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33(2), 639-656.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. SAGE Publications, inc.
- Payam, M. (2016). *Tourists' security: The need for tourism police in Bosnia and Herzegovina*. British Journal of Economics, Management & Trade, 12(1), 1-9.
- Payam, M. (2016). *Your First Friend in Antalya: Tourist Police*. In International Conference on Tourism Dynamics and Trends.(Antalya, Turkey, 4th–7th May 2016) (pp. 402-413).
- Payam, M. M. (2015). *Turizm bölgelerinde emniyet ve güvenliğin sağlanması*. I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015)
- Rahman, M. M., ve Islam, M. N. (2023). *Future Security Challenges in Tourism: Tourist Police Perspectives*.
- Rattanapian, S. (2016). *Understanding politeness strategies: A study of tourist police service encounters through discourse approach*. Thammasat University, Bangkok, Thailand b5 (35).
- Reason, P., & Bradbury, H. (Eds.). (2001). *Handbook of action research: Participative inquiry and practice*. sage.
- Sae-Jeng, S., (2018). *Problems and needs of the occupational English language skills for Thai tourist police officers working at one of the International airports in Thailand* (No. 177894). Thammasat University.
- Seçilmiş, C. (2009). *Turistlerin kişisel değişkenlerinin güvenlik ağlamalarındaki rolü*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8(30), 152-166.
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. Teachers college press.
- Seker, S. E. (2014). *Maslow'un İhtiyaçlar Piramiti (Maslow Hierarchy of Needs)*. YBS Ansiklopedi, 1(1), 43-45.

- Serçek, G. Ö., ve Serçek, S. (2016). *Turizm sektörünün gelişmesi önündeki engel: Terörizm*. The Journal of Academic Social Science Studies, 42(3), 431-444.
- Shenton, A. K. (2004). *Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects*. Education for information, 22(2), 63-75.
- Silverman, D. (2016). *Qualitative research*. Sage.
- Siwayingsuwan, P. (2015). *Needs and problems in English listening and speaking of tourist police officers at Suvarnabhumi airport*. Language Institute, Thammasat University.
- Sönmez, S. F. (2017). *Turizm, terörizm ve siyasi istikrarsızlık*. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 28(1), 110-137.
- Sönmez, V. ve G. Alacapınar, F. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, A., & Şeker, G. (2015). *İç güvenlikteki değişimlerin turizm gelirlerine olan etkisi: Kırgızistan örneği*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(2), 27-50.
- Şahin, İ. ve Güzel, F. Ö. (2020). *Olumsuz güncel gelişmelerin ve krizlerin Türk turizmine etkileri: Profesyonel turist rehberlerinin değerlendirmeleri ve sektörel çözüm önerileri*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2), 257-280.
- Şanlıoğlu, Ö., & Erdem, A. (2017). *Kayseri örneğinde yerel halkın turizm faaliyetlerini nasıl algıladığının tespiti için bir araştırma*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (27), 277-298.
- Şenel, M. ve Şenel, T (1969). *Devlet Genel Güvenliği ve Polis ,Em.Gn.Md.Önemli İşler Md*. Yayınlar 1, Ankara, No:10, 1969.
- Şeyhanlıoğlu, M. E. (2010). *Hırsızlık suçu*.
- Tamtürk, C.Y. (2011). *Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Türk polis teşkilatı'nda dönüşüm* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Tataroğlu, M. ve Subaşı, E. (2009). *Kolluk güçlerinde modernleşme: Muğla örneğinde turizm jandarması yapılanması*. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 16(2), 73-93.
- TDK <https://sozluk.tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 10.10.2025)
- trguvenlikportali.com:<https://trguvenlikportali.com/ders-10-ekonomik-guvenlik/#:~:text=Tan%C4%B1m%20bak%C4%B1m%C4%B1ndan%20ise%20ekonomik%20g%C3%BCvenlik,kesintiye%20u%C4%9Framadan%20sa>

%C4%9Flanmas%C4%B1%20ve%20s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClmesidi
r.

- Tutar, H. (2023). *Nitel Araştırma Deseni Belirleme Ölçütleri ve Gerekçelendirilmesi*. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1), 334-355.
- Urhal, Ö. (2009). *Küreselleşen Dünyada Güvenlik*, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Uzan, Y. ve Akgül, D. (2022). *Türkiye'nin Göçmen Kaçakçılığı İle Mücadelesi Ve Suriyeli Düzensiz Göçmenler Üzerine Bir Değerlendirme*. Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6(1), 201-222.
- Varlık, A. B. (2015). *Ulusal Güvenlik. Milli Güvenlik Teorisi*, Ed.: Ümit Özdağ, Ankara: Kripto Yayınları.
- Wichasin, P. ve Dounghummes, N. (2014). *Roles of Thai tourist police in asean economic community*. Journal of Management Cases, 40.
- Wolfers, A. (1952). *National Security' as an Ambiguous Symbol*, Political Science Quarterly, Aralık 1952, Cilt: 67, Sayı: 4, s. 485.
- www.gazetevatan.com (Erişim Tarihi: 07.04.2025).
- Yazgan, T. (1992). *İktisatçılar İçin Sosyal Güvenlik Ders Notları*, Kutay Yayınları, İstanbul, 1992, s.23.
- Yeşiltaş, M., Öztürk, İ., ve Türkmen, F. (2008). *Terör faaliyetlerinin turizm sektörüne etkilerinin çözüm önerileri perspektifinde değerlendirilmesi*. Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 180.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2013). *Comparison of Quantitative and Qualitative Research Traditions: Epistemological, Theoretical, and Methodological Differences*. European Journal of Education, 48(2), 311-325. <https://doi.org/10.1111/ejed.12014>
- Yılmaz, K. Ç., & Sandal, M. (2022). *Terör saldırılarının gelen turistlerin ortalama harcamalarına etkisi*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(Özel Sayı), 29-42.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : ÜMİT ADAKLI

Adres :

Telefon : -

E-posta :

Doğum Tarihi :

Kariyer-Hedefi

Alanımda kendimi sürekli geliştirerek, yenilikçi projelerde yer almayı ve kuruma değer katmayı hedefliyorum.

Eğitim Bilgileri

Anadolu Üniversitesi / İşletme 2011/2015

Anadolu Üniversitesi / Turizm İşletmeciliği Yüksek Lisans 2017/?

İş Deneyimi

Emniyet Genel Müdürlüğü

Yetenekler

- MS Office (Word, Excel) (Başlangıç seviyesi)
- Takım çalışması
- Zaman yönetimi

Yabancı Diller

İngilizce: [Seviye A2]

EKLER

Ek 1. Kurum İçi Görüşme Formu

Soru - 1. Turizm Polisi ve turistik bölgelerde güvenlikle alakalı nasıl bir uygulama geliştirilebilir, açıklar mısınız?

Soru - 2. Turizm polisi ve turist gvenliğıyle ilgili ek neler yapılabilir?

Soru - 3. Geliştirilen uygulamayı yeterli buldunuz mu?yapılmasını istediğiniz değışiklikler nelerdir, sıralayınız.

Yaş:

Cinsiyet:

Kurumdaki Görevi/Konumu:

Eğitim durumu:

Daha önce hangi yapay zeka aracını kullandınız (2 tane yeterli)

Ek 2. Ziyaretçi Görüşme Formu

Yaş :

Cinsiyet :

Kurumdaki Görevi/Konumu :

Eğitim durumu :

Daha önce hangi yapay zeka aracını kullandınız (2 tane yeterli)

Soru 1. Geliştirilen uygulamayı değerlendirir misiniz?

Soru 2. Dijital Turizm Polisi uygulaması hakkında ek neler yapılabilir, sıralar mısınız?

Ek 3. Ziyaretçi Görüşme Verileri

YANITLAR			
Katılımcılar	1. Soru	2. Soru	3. Soru
1.	Chatgpt	Ben sadece bu aprikasyonun basit bir demosunu izledim. Eğer fikrimi sorucak olursanız bu çok parlak bir fikir ve bu turistleri daha güvende hissettirecektir	Dil seçenekleri, Seçeneklerin isim ve resimleri, Aprikasyonda fotoğraf çekme özelliği
2.	GPT EKOL BOTS	Aprikasyon da konuşmanın hızı çok fazla.	Daha fazla dil seçeneği, parmak izi, yüz tanımlayıcısı ve haritalar ekle.
3.	Hiç yapay zeka kullanmadım.	Bence bu uygulama harika bir fikir özellikle dolandırıcılığa karşı.Yabancı birisi olarak bazı yabancı gruplar tarafından taksimetre dolandırıcılığı hakkında çoğu kez uyarıldım faceebok kullanmaktayım aynı zamanda bir çok turistin kanunlardan haberi yok ve bu kanunlar onlara ulaştırılmalı.	Dünyanın her yerinden insanlara yardım edebilmek için br çok dil seçeneği olmalı. Belki doktorlar avukatlar gibi acil durum gerektirmeyen servislerle iletişime geçmek için seçeneklerde olabilir.
4.	Kullanmıyorum.	Bence bu uygulama çok kullanışlı olacak. Çok iyi yapılmış.	Uygulama Türk dilinde yapılmış, farklı dillerde olması güzel olacaktır en azından İngilizce.
5.	Aprikasyonların ismini gerçekten hatırlamıyorum. Ama evet bir çok kez yapay zeka kullandım.	Turist olarak ülkeye gelen insanlar için bu oldukça iyi bir fikir.	Bu tanıtım videosu biraz daha uzun olabilirdi. Almanca ve ingilizce gibi farklı diller eklenebilir.
6.	Chatgpt	Çok kullanışlı ve Pratik görünüyor.	Daha fazla dil eklenmeli, farklı ülkelerden farklı insanların fikirleri alınmalı. Aynı turistik bölgede gerçekleşen olayların analizi yapılmalı.
7.	Chatgpt	Faydalı bir uygulama olmuş. Sürdürebilir.	Çevrimdışı da kullanılabilir. Yaygınlaştıralaabilir. Acil butonu oluşturulabilir.
8.	Chatgpt	Yeni nesil güzel bir uygulama. Daha da geliştirilebilir.	Çevrimdışı da kullanılabilir. Yaygınlaştıralaabilir. Acil butonu oluşturulabilir.
9.	Chatgpt	Özgün bir uygulama olmuş daha da geliştirilebilir.	Turizm alanı dışındaki yerlerde de kullanılabilir.
10.		Yenilikçi ve üzerine düşünülmüş bir uygulama	Çevrimdışı da kullanabilir olmalı.
11.	Siri ve google asistan	Değerlendirme yapılmamış.	Şehrin polis merkezleri haritada görüntülenebilir.
12.	Chatgpt	Geliştirilen uygulama son derece yararlı.En kısa zamanda faaliyete geçmesini umuyorum.	En az 5 farklı dilde hazırlanabilir.
13.		Bu uygulamanın ülkemiz adına çok yararlı olacağına inanıyorum. En kısa zamanda faaliyete geçmesi dileğiyle.	Farklı dil seçeneği olmalı.
14.	Chatgpt	Yapılan uygulama hayata geçirilirse insanların kullanımına oldukça faydalı olacağını düşünüyorum.	Farklı dil seçenekleri
15.		Oldukça iyi.	Farklı diller.
16.		Güzel ve faydalı olabilir.	Suç ve suç unsurları ve bunlara yönelim daha detaylı araştırmalı.
17.		Oldukça iyi.	Ulaşılabilir, kullanılabilir ve kolay olmalı. Bu uygulama ile güvenlik güçlerine kolay ve güvenli ulaşılabilir olmalı. Kullanıcılara profil ve geçmiş bilgilendirmesi eklenmeli, en yakın birimin ivedi cevap vermesi gerekir.
18.	Chatgpt	Beğendim.	Farklı dil seçenekleri olabilir.
19.		Uygulamayı gayet yeterli buldum.	Farklı dil seçenekleri olabilir.
20.	Chatgpt	Güzel bir uygulama fakat bazen yanlışlar yapabiliyor. İlerleyen süreçte hata oranı düşürülebilir.	Farklı dil seçenekleri olabilir.

21.	Chatgbt	Faydalı olacağını düşünüyorum.	Farklı dil seçenekleri uygulanabilir. Diğer acil servis kurumları eklenebilir.
22.		Beğendim.	Farklı dil seçenekleri olabilir.
23.	Chatgbt, deepseek	Olduğu faydalı olacağını düşünüyorum. Geliştirildiğinde turizm güvenliği konusunda devrim niteliğinde olabilir. Çünkü günümüzde herşey internet ortamına bağlı hale geldi.	Farklı dil seçenekleri olabilir. Görme engelliler için sesli yönlendiriciler kullanılabilir.
24.		Oldukça kullanışlı olacağını düşünüyorum.	Farklı dil seçenekleri olabilir. Yaşlıların kolay kullanabileceği hale getirilebilir.
25.	Chatgbt	Çok beğendim faydalı olacağına inanıyorum	Farklı dil seçenekleri olabilir. Bir takım acil servis kurumları eklemek.
26.	Chatgbt, Gemini	Yararlı olacağını düşünüyorum.	Uygulamadaki buton ve dizaynlar erişimler kolay olmalı. Kullanılan gps vericisi telefon batarya ömrünü korumalı. Arka planda sürekli çalışan uygulamalar genellikle tercih edilmiyor.
27.		Uygulamanın geliştirildiğinde faydalı olacağını düşünüyorum. Aynı zamanda suç işlenmesini azaltabileceğini, caydırıcı olabileceğini düşünüyorum.	Olaylar anlık geliştiği için uygulama içinde fotoğraf çekme, fotoğraf yükleme vb. Bir bölümü yer alırsa fayda sağlayacağını düşünüyorum.
28.		Turistik bölgelerde yabancıların ya da yerli insanın yabancılarla yaşadığı zor ya da aksi durumlarda bu uygulamanın yararlı olabileceğini düşünüyorum. Farklı dillerde bu uygulama dahilinde olacağını ele alırsak, oluşan durumun daha fazla uzamadan yetkililer tarafından ele alınmasını sağlayabilir.	Ekran açıldığında kişinin karşısına seçenekler çıkabilir, örneğin hırsızlık, taksi olayı, kaza gibi. Uygulamada sesli konuşma yeri olabilir, dil seçerken ya da problemi seçerken çünkü hızlı olunması gereken konu olabilir.

Ek 4. Kurum İçin GrŖme Verileri

Katılımcılar	YANITLAR		
	1.Soru	2.Soru	3.Soru
1	Kolay ve ulaşılabilir uygulama olabilir.	Sivil polislerle müdahale timlerinin turistlerin yoğun olduğu bölgeler konumlandırılması olabilir.	Yeterli buldum. Farklı dil seçenekleri ve polis merkezi haritaları eklenebilir.
2	öncelikle görünür olmalı.	Kolay ulaşılabilir olmalı, her milletle iletişim kurma becerisine sahip ve turistin geldiği kültürü bilerek değerlendirme yapmalı.	Uygulamayı yeterli buldum, ancak geliştirilebilir.
3	Kolay ulaşılabilir, evrimdış bir uygulama geliştirilebilir.	Kıyafetleri belirgin ve daha görünür güvenlik noktaları oluşturulabilir.	Oldukça başarılı. Harita eklenebilir. Dil seçenekleri olabilir.
4	Turizm polis sayılarının ve yaya devriyelerinin arttırılması.	Gerekli teçhizat geliştirilebilir ve arttırılabilir.	Yeterli buldum. Farklı dil seçenekleri eklenebilir.
5	çevrim dışı ve internetsiz çalışabilen eviri proğramları geliştirilebilir.	Turist sayısı ve yoğunluğu olan bölgeler tespit edilerek bu yerlerde bisikletli, yaya ve motorize devriye ekipler çoğaltılıp gezici polis merkezleri çoğaltılabilir.	Uygulama gayet yeterli, harita ve dil seçenekleri eklenebilir.
6	evrimdış bir uygulama gerçekleştirilebilir.	Atlı ve kpekli birlikler ile güvenlik noktaları oluşturulabilir.	Uygulamayı gayet başarılı buldum. Haritalar eklenebilir.
7	evrimii, çevrim dışı dijital suç haritaları belirlenebilir. Bu haritalar üzerinde güvenlik açısından tehlikeli olabilecek yerleri renklendirme yöntemiyle belirlenip ona göre seyahat gezi yapılabilir.	Yoğunluğun olduğu yerlerde devriye ve personel görevlendirmesi arttırılabilir. Oluşabilecek olaylara ilişkin broşür dağıtımı yapılabilir.	Uygulama gayet başarılı ve bilgilendirici, ilave olarak dil seçenekleri eklenebilir.
8	Kalabalık bölgelerde güvenlik noktaları oluşturulabilir. Atlı polis birlikleri oluşturulup, turizm bölgelerinde devriye atabilir.	Ülkemize giriş yapan turistlere güvenlik semineri veilebilir. Turizm polislerine iletişim eğitimi verilebilir.	Uygulamaya dil seçenekleri eklenebilir.
9	Kalabalık alanlarda güvenlik alanları oluşturulabilir. Güvenlik görevlilerinin daha aktif ve görünür olması sağlanabilir.	Turizm polisleri yabancı dil bilenlerden seçilebilir. Turizm polisleri turistlerin kültürüne uygun davranışları ğenebilir.	Uygulama yeterince yeterli buldum, uygulamaya haritalar eklenebilir.
10	Turistik bölgelere giriş yapan turistlere yerel polisler hızlı ulaşmaları için gerekli bilgilerin verilmeli.	Turizm bölgelerinde turizm polis noktaları ile bu noktalarda yabancı dil bilen personel görevlendirilmeli. Sahte polis uygulamasının önüne geçecek ek tedbirler alınabilir.	Acil müdahale için konum eklenir.
11	Yaya devriye ve güvenlik noktaları oluşturulabilir.	Yaya devriyerli caydırıcı olabilir.	Yasalarımız net olmalı uygulama için.
12	İlin turistik yerlerinde turizm polisine bağlı yaya devriye veya noktaları. Turistin polise ulaşabileceği bir Numara veya uygulama olabilir.	Turizm polis sayısı arttırabilir.	Fotoğrak eklenebilir.
13	Turistik bölgelerde, denize kıyısı olan iller ve tarihi yerler sayısı hakkında bilgilendirme.	Yaya devriye uygulaması.	Farklı dil seçenekleri içeren uygulamalar.
14	Turistin polise rahatlıkla ulaşabileceği bir system olmalı.	Turistin polise rahatlıkla ulaşabileceği bir system olmalı.	Farklı diller ve hastane ulaşımları eklenebilir.

